

R. 25910

Liberia...

VITA.
GONDISALVI PINARII
EPISCOPI VISENSIS.

Del folio dela femp de No Autore. *de Granada B. B. 88*

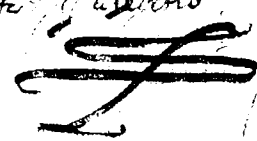
IACOBO MENOETIO
VASCONCELLO.

Lusitano.

Aliquot præterea opuscula eiusdem Vasconcelli.

CONC... FVIT EXCVDENDI

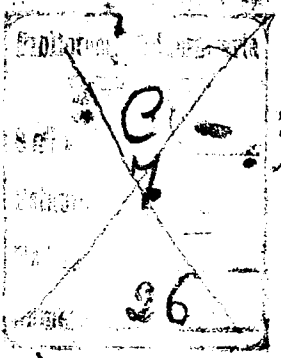
as Regiæ Maiestatis diploma
& supremi senatus
sanctæ Inquisitionis
authoritate.

Ex parte...

EXCVDEBAT MARTINVS

Burgensis typographus academiæ
Eboræ anno

1591.

11869483

Fructus balles

LA REGIA REAL
A
45
206

mm

R. 25910

Liberia

[Faint handwritten marks]

VITA.
GONDISALVI PINARII
EPISCOPI VISENSIS.

Del. foli. tela. femp. de. No. Autore. *de. Sordani. B. B.* 88

IACOBO MENOETIO
VASCONCELLO.

Lusitano.

Aliquot præterea opuscula eiusdem Vasconcelli.

CONC. FVIT EXCVDENDI
as Regiæ Maiestatis diplo-
mate & supremi senatus
sanctæ Inquisitionis
authoritate.

Eborac. 1591.
[Signature]

EXCVDEBAT MARTINVS
Burgensis typographus academiæ
Eboræ anno

1591.

¶ Illustrísimos Senhores.

¶ Pax Christi.

¶ Vi com outro padre da Companhia como por Vossas Mercês me foy encarregado, a vida do Bispo de Viseu Dom Gonçallo Pinheiro : a qual compos em latim o Docter Diogo Mēdez de Vasconcellos seu Sobrinho, juntamente com algũas Epistolas & Poemas em latim. Nam achei nelles cousa contra a fé, ou bõs costumes: antes sam proueitofos & se podem imprimir. Do Collegio de Eua da Companhia de I E S V aos 27 de Feuereiro de 1589.

¶ Christouam Freire.

¶ Vista esta informaçõ podesse imprimir este liuro em Lixboa
6 de Março de 89.

¶ Jorge Sarram.

¶ Antonio de Mendoça.

¶ Eu

Vista

[Handwritten signature or scribble at the bottom of the page]

Vel Rey faço saber aos que este aluara virem, q̄ auēdo respeito ao que na petição atrás escripta diz Diogo Mendez de Vasconcellos Fidalgo de minha casa & Conego na Sec da cidade Deuora, ey por bē & me praz q̄ elle possa imprimir o liuro de que na dita petição faz mençam, que diz que tem composto da vida do Bispo de Viseu Dom Gonçalo Pinheiro seu tio q̄ Deos perdoe, & assi mais algũs versos de uarias cousas & cartas tudo em latim: o que assi ey por bem, visto a licença que tem do sancto Officio da Inquisição, & mando a todas as justiças, officiaes & pessoas que cumpram & guardem & façam comprir & guardar este aluara: o qual se trasladara no principio do liuro pa se saber como eu ouue por bem que se podesse imprimir Francisco Barbosa o fez em Lixboa aos quatorze de Setebro de mil & quinhentos & nouenta & hum. Eu Francisco Nunez de Pauia o fiz escreuer.

REY.

¶ REM

¶ REM GRATAM STUDIO SIS ME
facturum existimaui, si h̄c breuiter exponerem
antiqua vrbium, & fluuiorum, ac mon-
tium nomina, quorum fit mentio, in
illis carminibus, quæ Sebastiani re-
gis expeditionem continent.

¶ Minius fluuius. Vulgò Minho.

¶ Limica rura continent regionem illam, in qua est oppidum anti-
quitus dictum Forum Limicorum hodie Ponte de Lima.

¶ Belion straboni dicitur flumen, quod vulgò Lima dicitur. Olim
Limia, & Limaxa, & Lethe dicebatur.

¶ Tamaca fluuius. Hodie Tamaga.

¶ Bracara celebris ciuitas. Vulgò Braga.

¶ Vrbs Calensis nobilissima. o Porto.

¶ Contia. Hodiè vt credimus Miranda de Douro ex Strabone,
& veteri inscriptione.

¶ Brigantia h̄c ponitur pro ea ciuitate quæ caput est Brigantini-
ducatus vulgò Bargaça dicitur.

¶ Amarantus, mons satis notus.

¶ Medulius mons apud Orosium est ille, qui hodie dicitur Serra
do Gires, & Callaciam seu Galleciam a Lusitania diuidit.

¶ Lameca, Lamego.

¶ Lancia pro visensi vrbe ponitur propter antiquam inscriptio-
nem ibi repertam.

- ¶ Vacua flumen, hodie Vouga.
- ¶ Selia flumen quod Mundæ miscetur, vulgò. Seire.
- ¶ Cuda flumen hodie Coa.
- ¶ Munda Mondeguo.
- ¶ Talabrica Auciro.
- ¶ Æminium oppidum quod hodie dicitur Agueda.
- ¶ Langobrica vt ex itinerario Antonini colligitur fuit in eo tractu, vbi hodie est oppidum dictum vulgò Feira.
- ¶ Herminius mons, hodie Serra da Estrella.
- ¶ Igedeta vulgò a Guarda, vel Idanha.
- ¶ Caua Iulia Couilham.
- ¶ Zeccarus fluuius qui Tago miscetur, vulgò Zezere.
- ¶ Tagus fluuius notissimus, hodie Teio.
- ¶ Scallabis oppidum celebre, vulgò Sanctarem.
- ¶ Moro fuit eo loci, vbi hodie est castellum Almourol vulgò.
- ¶ Fraxinum vnde fraxineæ manus iuxta Antoninum est oppidum hodie dictum Alpalham.
- ¶ Arabrica, vnde Arabrica signa, hodie Pouos aut, vt quidam volunt, Alanquer.
- ¶ Eburobritium oppidum est dictum vulgò Euora dalcobaça, fit eius mentio a Plinio lib. 4. ca. 21. vbi corruptè legitur Eburo, Britium, quasi duo sint oppida.

¶ Arua

¶ Arua Collipponis, hodie ager Leirinensis, Termo de Leiria, fuit autem Collipo antiquum oppidum ex cuius ruinis, Leirinensis ciuitas constructa est.

¶ Coelia rura. Regio inter Schalabim, & Conimbricam, vbi olim fuit oppidum Cœlium, vt apparet ex itinerario Antonini, hodie dicitur Ceice.

¶ Mindi iuga, vulgò Serra de Minde.

¶ Anfidiangos saltus, vulgò Serra de Anfiã.

¶ Lunæ saltus. Serra de Sintra.

¶ Cetobrica oppidum vulgò Setuual.

¶ Callipodis ostia, vulgò rio Cadam.

¶ Aritium. Benauente vulgò.

¶ Salacia. Alcacere.

¶ Turduli populi incolentes Orichiensem agrum, vulgò Campo Douriche.

¶ Merobriga. Oppidum vulgò Sanctiãgo de Cacem.

¶ Sacer mons. Promontorium Sacrum, vulgò Cabo de s. Vicente.

¶ Balsa. Ciuitas in Algarbiensi regno, vulgò Taurira.

¶ Pharus vrbs episcopalis in eadem regione, vulgò Faro.

¶ Ossonoba. olim fuit nobilissima ciuitas ex cuius ruinis Pharus creuit, visuntur eius vestigia in vico Pharenensis agri, qui vulgò dicitur Estoi.

Annibalis portus. Oppidum in eodem tractu, quod hodie dicitur Aluor, aut Villa noua de Portimam.

¶ Laco

¶ **Lacobriga.** Ciuitas nobilis in eadem prouincia Algarbiensi, vulgò Lagos.

¶ **Anas.** Fluuus notissimus, hodie Guadiana.

¶ **Myrtis Iulia.** Oppidum quod vulgò dicitur Mertola.

¶ **Pax Iulia.** Ciuitas, hodie Beia.

¶ **Serpa.** Antiquum nomen retinet, vt constat ex veteri inscriptione ibi reperta.

¶ **Aruccia.** Oppidum vulgò Moura.

¶ **Heluia ciuitas.** Hodie Eluas.

¶ **Vetones.** Populi sunt, quorum metropolis olim fuit Emerita. Vulgò os da Estremadura.

¶ **Arrotebræ.** Populi iuxta promontorium Celticum, quod vulgò Finis terræ dicitur.

¶ **Noëria rura.** Regio vicina Celtico, seu Noërio promontorio, vbi hodie Chroniensis ciuitas sita est.

¶ **Amæa.** Ciuitas vulgò Portalegre.

¶ **Medobrica.** Oppidum ad radices montis Herminij qui postea Armenius dictus est, a quo nomen sumpsit. vulgò enim dicitur Aramenha, vbi multa extant antiquitatis vestigia.

¶ **Et hætenus de antiquis nominibus. cætera ex libris antiquitatum (Deo Opt. Max. fauente) harum rerum studiosi, breui cognoscere poterunt.**

¶ **SE-**

¶ **SERENISSIMO PRINCIPI ALBERTO**
Archiduci Austriae S. R. E. Cardinali Iacobus Menoëtius
Vasconcellus perpetuam felicitatem exoptat.

(...)

ANTA est vbiq; tui nominis fama Serenissime Princeps, tam eminens, atq; excelsus amplissimæ tuæ dignitatis gradus, vt nemo sit, qui ob heroicas tuas virtutes, & Cæsarei stemmatis claritatem, te non magnopere suspiciat, atq; admiretur. Testis est vniuersa Lusitania, quæ post sapientissimum, fortissimumq; regem suum Philippum, auunculum tuum, ita te diligit, amat, obseruat, atq; veneratur, vt delicias suas, & totius regni amorem, ac decus appellare soleat: & merito: quid enim amabilius, quid præstantius Principe benigno, pio, iusto, sapiente, omni deniq; virtutum genere ornato: verum ad eas causas quæ mihi ad te amandum sunt cum omnibus communes, illa etiam propria, & peculiaris accedit, quod literarum studijs enixè atq; ex animo faueas, vt qui in illis iam inde à teneris annis feliciter sis versatus, & summam cum animi voluptate, earum suauissimos fructus quotidie percipias. Quæ me res impulit, vt cum primum in hanc prouinciam, vna cum tibi charissimo, tuiq; amantissimo rege peruenisti, & vtriusq; iucundissimus conpectus, his terris tanquam aliquod salutare sidus affulsit: statim tibi animum hunc meum, tuo nomini addictissimum, aliquo literario munusculo declarare constituerim, idq; non semel, apud amicos, tam presens, quam per literas sim testatus. Sed ab incepto me hætenus reuocauerat, tum ingenij mei tenuitas, tū etiam incredibilis quædam de tua eruditione, & iudicij acumine, à me concepta opinio. Sic enim iudicabam, principij doctrina, & sapientia præstanti, nil nisi summum & omnibus numeris absolutum dicari debere. Sustulit autem hunc metum, & omnem tandem pro crastinandi occasionem, singularis quædam humanitatis tuæ fama, qua cæteras virtutes ita exornas, vt dubitem, vtrum tibi plus amoris, & benevolentia, lenitas morum ac benignitas, an verò innumeræ aliæ animi tui dotes apud homines concilient. Cæpi itaq; inter scriniola

A

mea

mea peruestigare quid potissimum, tibi hoc tempore offerre pos-
sem, & illico sese obtulit commentariolum de vita, & rebus gestis
Gondisalvi Pinarij, auunculi mei, summatim à me conscrip-
tum, quod veluti primitias quasdam lucubrationum mearū
me in lucem aliquando editurum sub tuo nomine sæpius
sum pollicitus. Quod si hoc meæ erga te, obseruantia,

& benevolentia pignus, minimè tibi displicere in-
tellexero, animum mihi, ad maiora elucu-
branda, edendaq; addideris. Deus opt.

Max. te nobis Serenissime Prin-
ceps quam diutissimè incolumem

seruet. Eboræ iiii Kalen-

das Ianuarij. Anno

M.D.LXXX.

(.) (.) (.)

¶ AD

¶ AD EVNDEM PRINCIPEM
Panegyricus.

IVINO afflatus Salomon rex numine, vanas
Esse hominum dixit curas, & inania cuncta,
Religione dei excepta, que sola beatos
Efficere, æthereaq; potest in sede locare,
Qui virtute duce, & factis præstantibus ipsam
Rite colunt, veraq; animi pietate sequuntur.

Id tu animo voluens Princeps Alberte, Senatus
Gloria Romulei, genus alto à sanguine gentis
Austriacæ, & Mariæ Augustæ generosa propago.
Illa fugis, quæ vulgus iners sectatur, & acri
Affectat studio, nec te de tramite recto
Flectit inutilium levis admiratio rerum:
Sed summi veneranda dei præcepta sequutus,
Regales inter strepitus, dulcesq; benignæ
Fortunæ Illecebras, gaudes florentibus annis
Moribus esse senex, rigidumq; amplexus honestum,
Pergis ad antiquos animum traducere cultus.
Non fastu incedis tumidus, densissima quanuis
Turba Satellitij, cingat latus, & tibi supplex
Se se nobilitas demittat ad oscula dextræ.
Excipis humanè cunctos, nec despicias vllum.
Leniter affaris miseros, inopesq; benignis
Prosequeris donis, nec puro in pectore nævus
Vllus avaritiæ apparet, moresq; pudicos
Perpetuo seruans castæ, moderamine mentis,
Ad decus, & veram pietatem accendere factis
Egregiis alios certas, operamq; saluti
Communi impendis, sic publica commoda curans,
Vt tibi non tantum natus videre, tuisq;
Priuatim studijs, hominum sed factus in vsus.
Nec tamen impediunt te tanta negotia, quanuis

A 2

Vndiq;

Vndiq̄ circumstant, ingenti pondere rerum:
Quominus Aoniæ, repetas commercia turbæ,
Pieridumq̄ chorum, Phœbæaq̄ castra frequentes,
Et modo Graiorum versas monumenta diurna,
Nocturnaq̄ manu, veteresq̄ euoluis Athenas:
Nunc Latium, & claros Italæ telluris alumnos,
Adiungis Danaum genti, turbæq̄ Pelasgæ,
Attica Romanæ miscens modulamina linguæ.
Vnde tibi dulces fructus, requiemq̄ labori
Quæris, & assiduis interseris otia curis.
Hinc te magnanimus miratur auunculus, orbis
Maximus ille armis rex, ac pietate Philippus:
Tc̄q̄ sibi locium casus delegit in omnes,
Imperijq̄ tibi latas commisit habenas,
Lyliadasq̄ suos, qui te venerantur, amantq̄,
Fausaq̄ cuncta tibi exoptant: quos inter amore
Si certare licet, comitem me iungere primis
Non dubitem, studio tua qui mandata fideli
Expediunt, veraq̄ colunt te mente, tuiq̄
Liminis assiduo pulsant celsa atria gressu.
Sed pudor audendi parcus, tenuesq̄ pusilli
Ingenij vires, quarum mihi conscius ipse,
Hactenus ignotum tibi me fecere, tuisq̄.
Ardua enim vitans, humiliq̄ hac sorte libenter
Contentus, cupio tranquilla per otia vitam
Ducere, & oppositas studijs incidere curas.
Idq̄ tibi gratum magis, & laudabile vitæ
Esse genus credam, quam si me ætate senili,
Vrbis Vlyssææ per compita celsa vagantem,
Ambitio traheret, vulgi sermonibus aures
Præbentem, ac procerum tectis, aulæq̄ vacantem.
Non ea mens nobis, non ijs mea conuenit ætas:
Quæ mihi vixenos iam ter prope computat annos.
Hauimus assiduos tria iam per lustra labores
Dulci pro patria, pro religione, sacrisq̄
Legibus, & superum impigre defendimus aras.

Lampada

Lampada tradidimus claris pietate, fideq̄
Et virtute viris, plebisq̄ equitumq̄, patrumq̄
Insolito applausu, scit me non vana referre,
Hesperia pars magna plagæ, quam fluctibus ambit
Oceanus, liquidisq̄ rigat Tagus aurifer vndis.
Tempore iam ex illo, priuatam ducere vitam
Constitui, immotaq̄ manet sententia mente.
Nunc tua me virtus, tua terris dedita fama,
Et morum eximius generoso in pectore candor
Hæc offerre tibi munuscula maxime princeps,
Atq̄ iterum doctas desueta ad carmina musas
Sollicitare iubent, positumq̄ resumere plectrum.
Nam velut Atnææ Cereri sunt debita frugum
Munera, Cecropiam merito sibi Pallas oliuam
Vendicat, & dulcis suspenditur vua Lyæo.
Sic modulata pijs debentur carmina vatum
Principibus, quorum cœlo nitet æmula virtus.
Ferte chelin, viridi præcingite tempora lauro
Aonides, vos ille colit, studioq̄ benigno
Et fouet, & tenens semper dilexit ab annis.
Salue magnorum titulis insignis auorum,
Gloria Pannonicæ Princeps clarissime gentis,
Cæsareæq̄ domus, quam protulit Austria foelix,
Austria Cæsaribus regio foecunda creandis:
Qui vera pietate animi, & victricibus armis
Imperij fines, maiestatemq̄ tuentur.
Quos inter micat ingenti virtute Rodolphus:
Auspicijs cuius Romana potentia Turcis
Imponet fatale iugum, Scythicosq̄ tyrannos
Vltra Caucasæas coget remeare paludes.
Ne certent Alberte tibi, cedantq̄ Piorum
Nomina, quos tantis decorat veneranda vetustas
Laudibus, & meritis attollit Roma trophæis.
Cedat, & Iliacis qui sacra, deosq̄ ruinis
Eripuit, subiitq̄ senem ceruice parentem.
Non tibi deliciae cordi, nec blanda voluptas

A 3

Allicit

Allicit excelsam falsa dulcedine mentem,
Sed neque duritiem morum sectaris inanem.
Ipse tui rigidus censor, placabilis illis.
Quos regis, egregio fidos tibi reddis amore.
Largus opum, rectiq; tenax, seruator honesti.
Summaq; cum rerum tibi sit permissa potestas
Sic tamen imperij moderatis frena benigni,
Vt neque iustitiæ sacras transcendere metas,
Nec sancita semel cupias infringere iura.
Maacte animi pietate, dei reuerentia nulli
Altius infixa est menti, clementia nulli
Maior, & in leges nemo propensior æquas.
Tu regni commune bonum, tu publica quæris
Commoda, tu claros doctrinæ laude, probosq;
Eximia pietate viros complecteris, atq;
Efficis, vt dignis sint præmia certa, nec vllum
Ambitus, aut fallax rapiat fortuna fauorem.
Te secura quies animi, tranquillaq; mentis
Sedulitas, reddunt princeps, setuantq; beatum.
Atq; vbi Nestoreos vitæ superaueris annos,
Hæc tandem optato facient succedere cœlo.
Quò neque pyramidum moles, nec montibus altis,
Impositæ ducunt munitis turribus arces:
Sed pietas, & prisca fides, atq; ardua virtus.
Hæc satis ô dulces fuerit cecinisse camænæ
Vicinos Eboræ campos dum Sirius ardens
Vrit, & æstiuas iucundè ducimus horas:
Meq; fouet viridi gremio Silueria villa.
Quam gelidis fecundat aquis Laurentius amnis,
Et nemus ingenti ramorum protegit umbra.
Tempus erit, venientq; dies labentibus annis
Cum flauum Tiberim, & Romana palatia, princeps.
Albertus, triplici cinctus diademate frontem,
Intrabit, magna regum comitante caterua,
Impositusq; altè solio, plaudente senatu,
Iura dabit populis, rutila quos lampade phœbus

Lustrat,

Lustrat, & Oceanus liquidis circumfluit vndis.
Tunc mihi Pegasides vestros penetrare recessus
Fas sit, & argutos haurire è fonte liquores.
Tunc mihi Mæonij vatis concedite plectrum.

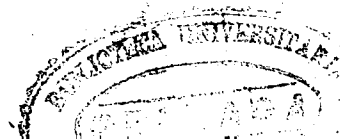
¶ CVM EBORAM REX NOSTER
potentissimus, & inuictis. Philippus
ingressus est.

¶ Epigramma.

Mœnibus hanc olim validis Sertorius urbem
Cinxit, & irriguis nobilitauit aquis.
Iulius egregio Cæsar dignatus honore,
Ciuibus antiqui iura dedit Latij.
Strenuus inuicta Mauris virtute Giraldu
Eripuit, populo restituitq; pio.
Qui modo murorum complectitur ambitus urbem
Fernandi regis nobile fertur opus.
Collapsam senio ductum instaurauit aquarum
Ioannes, Eboræ captus amore suæ.
Insignes alij diuerso tempore reges,
Certatim, hanc donis excoluere suis.
Quæ nunc hospitio magni decorata Philippi,
Vertice sublimi sidera clara ferit.
Atq; ait, hæc fuerit votorum summa meorum,
Nil, quod posteritas addere possit, erit.

A 4

¶ VI

VITA.

GONDIALVI PINARII EPISCOPI

Vifensis Iacobo Menetio Vasconcello

autore.

(. . .)

Gondialuus Pinarius Celtibericæ, quæ Lusitaniæ
vrbs est, ex claris, & pijs parentibus ortus, in
prima statim pueritia, literas humaniores didicit,
et mox ineunte adolescentia, iuri pontificio ope-
ram dedit: primum in academia Olisiponensi, quæ
eo tempore florebat. deinde vero in Salmanticensi, vbi sub
clarissimis professoribus, breui in literis magnos progressus
fecit, & apud reliquos studiosos non vulgarem sibi virtutis
& eruditionis famam comparauit. Itaque in diti Bartholomæi
collegium admissus, & deinde ad doctoris gradum prouectus, a
deo celebri nomine apud Salmanticenses esse coepit, vt à non-
nullis amicis ad senatoriam dignitatem, ex Pintiana curia in-
uitatus fuerit. Qua conditione repudiata, in Lusitaniam re-
didit, accersitus à clarissimo principe Iacobo Brigantijs duce, re-
gis Emmanuelis ex sorore nepote, cuius familiæ addictus erat.
cui operam suam in grauioribus negotijs obeundis biennio na-
uauit. Quo exacto, ad ecclesias, in quibus sacerdotia obtine-
bat, ab eodem duce sibi collata, secedere decreuit: quæ in ea
regione sitæ sunt, quam vulgò Lusitani ultra montanam vo-
cant. Erat dux eo tempore Conimbricæ, quò pestilentia vitan-
dæ caussa confugerat. Obtenta igitur ab eo profiscicendi licen-
tia, in otio tranquillo, & honesto vitam traducere decreuerat.
in illa regni parte, à strepitu, & aulico ambitu longe remotis-
sima: distat enim ea regio Olisipone octuaginta circiter his-
panis leucis. Sed longè aliter res accidit, nam vix elapso se-
mestri,

mestri, cum ex amicorum literis intellexisset, canonicatum Ebo-
rensis ecclesiæ, qui paulo ante vacarat, alicui ex iurisperitis
conferendum fore, qui in literis optimum ingenij specimen
dedisset, Eboram se contulit. Qua in vrbe Iohannes rex,
eius nominis tertius, eo tempore moram trahebat. Quò per-
uenit ineunte Iunij mense, anno millesimo quingentesimo tri-
gesimo tertio. Ac factò virium periculo in legali, & canoni-
ca scientia cum alijs candidatis, Alphonsi Cardinalis regis fra-
tris, qui Eborensi ecclesiæ præerat, omniumque canonicorum,
qui certamini interfuerant, suffragijs victor declaratus, canoni-
catum adeptus est. Vnde illi mox ingens eruditionis fama
accreuit. Qua rex permotus, senatoriam dignitatem ei spon-
te obtulit. Nec multò post, episcopum Zaphiensem iam de-
signatum, vnà secum Olisiponem profiscisci voluit. Vnde post
susceptum consecrationis munus, illum confestim in Galliam
misit, vt Baionæ, quæ ciuitas est Aquitaniæ, vnà cum quibus-
dam alijs collegis, ardua quædam, & difficilia negotia obirer,
quæ inter ipsum, & Franciscum Gallorum regem inciderant,
propter nostrorum hominum querimonias, qui se à Gallis, fortu-
nis suis spoliatos, & multis affectos iniurijs, assidue querebantur.
Nec deerant apud Gallos, qui se à Lusitanis malè multatos,
& pro pyratis, atque hostibus immeritò habitos dicerent.
Cumque eò iam res deuenisset, vt ad arma, & belli incommo-
dà spectare videretur: placuit prudentissimis regibus, vt com-
mune quodam tribunal constitueretur, pari iudicum numero,
totidemque aduocatis, ac scribis ex vtroque regno, vbi res suas
iure repetere possent, qui se vim passos, & iniuria aliqua af-
fectos legitimis probationibus ostenderent. Qua in obeunda
prouincia, cum ipse inter Lusitanos præcipuum locum ob-
tineret, inter Gallos vero Camagnus secundus præses se-
natus Burdigalensis, tanta ab eo diligentia est adhibita, vt
sedatis simultatibus, ac mutua inter vtrosque beneuolen-
tia contracta difficillima negotia vtrinque peracta, ac mo-
lestissimæ lites sopitæ sint: confluyente eò quasi per intè-
grum quadriennium, tanquam ad commune quodam iusti-
tiæ, & æquitatis asylum, magna hominum multitudine.

Qua

Qua in vrbe, incredibilem sibi, virtutis, & pietatis famam, tam apud Gallos, quàm apud Lusitanos comparauit. Nullum enim beneficentiæ genus prætermittebat, quo sibi omnium animos, non deuincire studeret. Nam quòd ad Lusitanos attinet, eos qui ad res, repetendas quotidie Baionam ventitabant, per humaniter exceptos, domi suæ, proprijs expensis alebat. Collegas vero suos & aduocatos regios, frequenter mensæ adhibebat, & omni humanitatis genere prosequabatur. Quam etiam in clarissimum præsidem Burdigalensem, cæterosque Gallix regis ministros, tanta beneuolentia, ac sollicitudine exercuit, vt ex æquo ab omnibus diligeretur, obseruaretur, suspiceretur. Iam verò populus Baionensis, & præsertim ecclesiæ cathedralis canonici, illum, vt charissimum episcopum, non extraneum, sed suum, summo amore, atque obseruantia sunt prosequuti, idque adeò ex animo vt nihil prætermitterent, quod ad illum venerandum, demerendumque, tam publicè, quam priuatim pertinere videretur. Populus enim præter alia multa amoris, & beneuolentiæ signa, quæ quotidie, non solum erga ipsum, sed etiam in comites, & familiares ipsius proferebat. Quoties in publicum prodeuntem conspexisset, lætis acclamationibus omnia illi fausta optando, precandoque, patriæ patrem, & communem omnium ciuium parentem consalutabat. At canonici sæpissimè eum obnixis precibus rogarunt, vt Baionensis episcopi vices suscipere, & ecclesiæ gubernandæ munere fungi vellet. Quam prouinciam cum sæpius recusasset, occupationum suarum magnitudinem obtendens, victus tandem assidujs illorum postulationibus, eam suscepit, verùm in ea tantum parte, quæ ad spiritualium munerum curam, & administrationem pertinet. Quòd compertum haberet, ea in re operam suam ecclesiæ Baionensi esse per necessariam, quæ ob diuinam episcopi sui absentiam, longo iam tempore eo bono caruerat. Suscepta igitur totius populi incredibili applausu, ecclesiæ gubernandæ facultate, eam in his præcipuè exercuit, quæ ad pontificis ordinem attinent, nihil imminuens de illorum iure, & potestate, quos episcopus exercendæ iurisdictioni, & controuersijs diffiniendis præfecerat. Verùm hos quoque

quoque, autoritate, & consilio ita iuuabat, vt quæuis negotia magni momenti, ac ponderis, ad illum referrent, nihilque nisi ex ipsius nutu, & sententia decernerent. Cæterum, quæ ad pontificale officium, & sacras cæremonias pertinerent, maxima cura, & religiosè peragebat. Diuina officia in illa insigni, & sacrosancta ecclesia, astante sibi grauissimo canonicorum cœtu, præcipuis, & valde solennibus festis celebrare nunquam destitit, quandiu ibi mansit. Confirmationis sacramentum, non solum pueris, sed etiam prouectæ ætatis hominibus, assiduè contulit. Ad sacros ordines, cum delectu, multos promouit. Ecclesias complures, tam intra ciuitatis ambitum, quàm in vicinis oppidulis consecrauit. Nihil deniq; prætermisit integro ferme quinquennio, quod in ea vrbe transegit, ab anno salutis millesimo quingentesimo trigésimo septimo, vsq; ad quadragesimum secundum, quod ad vigilantissimi pastoris munus pertineret. Hinc illi apud omnes summa veneratio, amor, obseruantia. Cumq; omnibus charus esset, ab illis præcipue colebatur, qui morum integritate cæteris præstabant. Viris autem religiosjs omnium ordinum, quorum ea tempestate ingens in Gallia florebat multitudo, ita deditus erat, tamq; arcta familiaritate coniunctus, vt illum non secus ac indulgentissimum parentem diligerent. Quorum inopiæ promptam & spontaneam opem libenter afferebat. Eandem curam gerens monialium, viduarum, ac pupillorum, omnium denique, quos egestate laborantes, pudor mendicare non sineret. Reliquos verò egenos, quotidie intra ædium suarum vestibulum benignè admisso, partim pecunia iuuabat, partim mensæ reliquijs alebat. Domesticos autem suos & familiares, tanta cura, ac sollicitudine in officio continere perpetuo studuit, vt apud Baionenses non mediocrem inde laudem reportauerit. Vnde contigit vt ciuitas populari quodam erga ipsum studio incensa, episcopum suum & diceret, & ab omnibus ita nominari vellet. Nec deerant, qui assererent minime passuros se, vt ab eò vllò vquam tempore desererentur. Complura alia amoris & beneuolentiæ signa, atq; argumenta in illum quotidie edentes. At cum anno millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, accepto

accepto à rege Lusitaniæ nuntio, in oppidum, quod vulgò di-
ui Sebastiani dicitur, in proximis Cantabriæ finibus situm,
secedere decreuisset, maxima populū mæstitia, & luctus occupauit:
vociferantibus cunctis, eripi sibi pastorem suum, inopum paren-
tem, Sacerdotum decus, & egregia pietate insignem antistitem.
Nulla erat domus, nullus vicus, nullum forum, nulla basilica,
vbi hæ voces permixtæ lacrymis, & singultibus non exaudiren-
tur, adeo vt cum iam profectio nis tempus adesset, deducente illum
regis præfecto Buria, qui efficii causa, ad duo passuum millia ex-
euntem prosequutus est, vniuersa populi multitudo portis effu-
sa, ingenti edito clamore, patriæ parentem à se diuelli lugubri
eiulatu quererentur. quos ille benignè saluratos, blanda voce,
& sedato vultu, bene omnes valere iubens, tandem, non sine
magna difficultate, à se demisit: Retinens secum aliquot ex ca-
nonicorum numero, quos passus est vnà proficisci, vsque ad
proximum oppidulum, quod sancti Ioannis à luce vulgò dici-
tur. Vnde paulò post, illi in urbem redierunt, ipse verò ad pagū
Irunium peruenit, traiccto Aldunia fluuio, qui Gallias ab His-
paniis ibi disternat: paucis ex domesticis suis secum addu-
ctis, quia cæteros ex Biarnensi portu, cum omni supellectile,
mari præmiserat. Postera die Easonem adiens (vulgò Fon-
terabiam dicunt) vt ex itinere Sanctium Leiuam salutaret, eius
prouinciæ præsidem, copiarumq; præfectum, ante solis occasum,
ad oppidū diui Sebastiani peruenit: vbi trimestre tempus exegit,
dū ex Lusitania regis nuntium & proficiscendi licentiam expectat.
Nec interim à consuetudine sua recessit, rei publicæ iuuandæ. Ac-
cepta enim à Pampelonensi episcopo facultate, ibi quoq; spiritu-
ale pontificis munus exercuit, magnamq; gratiam tam ab vniuer-
so clero, quam à reliquis ciuibus iniuit. Quo tempore iam ad
Tingensem episcopatum, ex Zaphiensi, translatus fuerat.
Acceptis deinde à rege literis, quibus redeundi in Lusitani-
am spes certa ostendebatur, magno est affectus gaudio, id nam-
que valde concupiuerat, tum vt consanguineos, & amicos post tam
diuturnam absentiam inuideret, tum etiam quia episcopatus cu-
ra cum non parum anxium, & sollicitum habebat, licet eo tempore
vbiq; ea cōsuetudo perperam inualuisset, vt episcopi rarò ecclesias
suas

suas inuiderent, præsertim in transmarinis regionibus sitas.
Itaq; per Vardulorum tractum, qui vulgò Lepuzcua dicitur, iter
faciens superato diui Adriani monte, Medinam Campi ineunte
mense Decembris peruenit, vbi cum insperatus à Lusitania tabel-
larius assequitur, literas ferens, quibus iterum in Galliam profi-
cisci iubetur, vt apud Franciscum regem oratoris, ac legati munus
gerat. Paucis igitur ibi consumptis mensibus, in adornando
itineris apparatu, rebusq; necessariis comparandis, missitandisq;
in Lusitaniā nunciis, ac literis, quibus cum rege, de rerum sua-
rum statu, & conditionibus agere necesse fuit: initio veris, anno
millesimo, quingentesimo quadragesimo tertio, Medina excedens,
perq; eadem vestigia viam ingressus, aucta domesticorum turba, &
magnificentius re familiari instructa, non sine ingenti gaudio, &
gratulatione populorum, per quos nuper iter habuerat, Baionam
peruenit, vbi tanta repente exorta est ob illius reditum lætitia, vt
vix sibi ciues temperarent, quominus ei ad multa passuum mil-
lia, obuiam prodirent. Matronæ verò, & reliqua multitudo
gratulabundis, faustisq; acclamationibus omnia complere. Cer-
tatim ex mœnibus egredi, vias & loca muris vicina insidère, vn-
de eum conspiceret, & salutare possent. Dicere, ac pro certo cre-
dere, suis lacrymis, suis precibus ad Deum optimum maximum ef-
fusis effectum, vt communem omnium parentem, & piissimum
Episcopum iterum in vrbe sua incolumem cernerent. Iam verò
tectis appropinquantem, maximo applausu, ac incredibili amo-
ris, & benevolentia significatione vniuersa ciuitas domum vsq;
deduxit: petentes obtestantesq; per suam, erga ipsum, obseruan-
tiam, amorem, pietatem, ne charissimos ciues, imò obsequentissi-
mos filios desereret, neq; ab eis villo vnquam tempore abesse vellet.
Miseretur viduarum, pupillorum, egenorum, ac deniq; omnium
ciuium, quibus vt antea eius discessus acerbissimus fuerat, ita
modò optatissimo aduentus maximam lætitiā, gaudiumque
afferebat. Quorum studium, & egregiam erga se voluntatem
magnopere collaudans, eis tam publice, quam priuatim gratias
egit. Deinde expositis profectio nis causis, cupere se di-
xit vrbis sibi amantissimæ conspectu, & ciuium charissimorum
familiaritate diutissime frui, sed id in sua minime esse potesta-
te,

te, quia longius iter suum differre nequeat, imo verò illud maturare, atq; accelerare necessè habeat. triduo igitur quieti, & vrbis desiderio concessio, omnibus operam suam, & studium pollicitus, si quid apud regem, aut ipsum Baionensem Episcopum agi cuperent (qui regis aulam sequebatur) Burdigalam proficiscitur. Vnde mox Lutetiam parisiiorum, per Pictauos, & Aurilianenses petens, ad regem peruenit. Apud quem oratoris munere fungebatur Franciscus Noronius, vir summo loco natus, qui postea Linarij comes fuit. cui in legatione succedens, illico apud regem, & reliquos principes, quos eo tempore Gallia & potentissimos, & clarissimos habebat, magnam virtutis, & integritatis famam adeptus est, adeo vt rex illum, quoties venientem ad se conspexisset, bonum & pium Episcopum, coram multis, & diceret, & prædicaret. Quod sapientissimi regis testimonium, magnam ei apud omnes auctoritatem conciliauit. Erat in primis Leonoræ reginæ charus, tum propter singularem eius in Lusitanos omnes voluntatem, quorum Regi antea nupta fuerat, tum etiam ob inculpatissimos illius mores, summamq; vitæ integritatem, cuius fama regis quoque filios & præsertim Henricum qui postea patri in regno successit ad ipsum summopere amandum suspiciendumq; inuitauit. Libet hic obiter exponere certissimam eius coniecturam, quam de eodem ipso Henrico fecerat, aliquot annis antequam ad regnum capessendum accederet, varijs enim de eius indole, & futurorum euentu sparsis, vt fieri solet, in vulgus rumoribus, & scissis in contrarias partes hominum studijs, dum aliqui Aurelianensi duci magis fauerent, ipse vt erat acerrimo iudicio, & magna rerum experientia præditus, nonnunquam ab amicis rogatus, quid de eius moribus, & imperandi artibus in posterum præfagiret, constantissimè semper asseruit, Henricum magni, inuictique animi principem, si quando ad regni gubernacula tractanda peruenisset, in regem maximum clarissimumque euasurum. Nec illum sua fefellit opinio: Nam inter fortissimos, potentissimosque Galliarum reges, vix vnum, aut alterum reperire licet, qui sit cum illo comparandus, siue animi magnitudinem, & rerum gestarum gloriam, seu pietatem, & christianæ

christianæ religionis studium spectes. Cum igitur erga Henricum sic esset animatus, seq; ab illo non mediocriter amari perspexisset, frequenter ad ipsum, viuentem adhuc patre, ventitare solebat, nullam occasionem prætermittens, tanti sibi principis conciliandi. Coniiciens id, quod euentu comprobatum est, fore, vt Francisco rege vita functo, magnum sibi ea res adiumentum aliquando afferre posset ad difficiliora quædam legationis suæ capita facilius pertractanda. In quo etiam singulari studio Anæ Memorantijs præfecti prætorio adiutus fuit, qui apud Henricum, gratia, & auctoritate, primum locum obtinuit. Quem virum enixè semper coluit, & omni officij genere sibi deuincire nunquam destitit: præsertim eo tempore, quo ipse Memorantius, ob alienatam à se, propter leues quasdam suspiciones, Francisci voluntatem, ab aula excedens, in oppida quædam suæ ditionis, Lutetiæ vicina, se recepit. Vbi postquam aliquot annes, in otio honesto, cum magna animi tranquillitate vitam egisset, ab Henrico, confestim, post suscepta regni gubernacula, accersitus, & rei publicæ administrationi adhibitus fuit. In qua ita se gessit, vt nihil dici possit tam magnificum, quod eius laudes, & immortalæ nominis gloriam vlla ex parte æquare possit. Tanti itaq; viri amicitia, & opera subnixus, cum primum Henricus insignia regni suscepit, res maximas difficillimasq; confecit, quas antea, iniquitate temporum impeditus, ad exitum perducere nequiuerat. Cum igitur apud Franciscum, & Henricum legati munere, cum summa laude functus esset, in Lusitaniam redire statuit, consumpto in Gallia integro decennio: quo tempore ingens pondus æris alieni contraxit: Erat enim à fordibus, & ab omni auaritiæ specie valde alienus: & quàmquam mediocritatem maximè probaret, & suapte natura ad frugalitatem esset propensus, in publico tamen oratoris munere obcundo, magnam, & ornatam domesticorum turbam alere, & splendida, lautaquè mensa vti necessè erat: quæ optimo cuiquè semper patuit, Lusitanis præsertim, quorum ea tempestate Lutetiæ non mediocris erat numerus. Multi præterea nobiles, & insignes viri, tam ex Gallis quam ex Hispanis, Leonoræ reginæ familiæ addicti, ad illum assiduè commestatum veniebant. Aderant etiã ex Lusitania non pauci magnates, qui legatione regia fungentes

fungentes, vel in Belgium ad Carolum Imperatorem, vel in Germaniam ad Ferdinandum Romanorum regem, vel in Angliam, aut Italiam, Cæterasq; Galliæ vicinas gētes, illaciter habebant. Quos omnes magnificè hospitio exceptos, omni officiorum genere prosequeretur. Ad hæc præcipuam curam semper adhibuit, in subleuandis oppressis, & egenis hominibus, qui ex Lusitania, in Galliã perpetuo confluebant, à Pyratibus capti, & fortunis omnibus spoliati, Quibus opem promptissimè afferebat, adèò, vt etiam mensæ suæ supèllectile argentea, nummulariis pignoris nomine assignata, nonnullos ex ergastulis, & triremium vinculis, vbi iniustè detinebantur, liberauerit. Non deerat viris studiosis, & pijs, qui in Parisiensi academia versabantur: quorum consuetudine assidue utebatur, modo hos, modo illos, mensæ adhibens: atq; alijs beneficijs sibi deuinctos reddens. Religiosorum Cænobia libenter inuisebat, & peculiari quodam amore, Carthusianos fratres amplectebatur. Nec abs re esse puto, paucis exponere, quam ardenti studio, quamq; assidua cura, per omnem ætatem literis deditus fuerit.

Atq; vt iuris prudentiam omittam, qua inter insignes iuris consultos sui temporis in primis floruit. Græcas literas Baionæ, prope iam senex discere cœpit. Nec erubescere cum ea esset ætate, & autoritate, discantis personam assumere. Quinimo vt cæteros suo exemplo ad virtutis, & bonarum artium amorem excitaret, palam & adhibitis nonnunquam amicis, ac familiaribus, præceptiunculas, & minutias illas grammaticæ artis, sibi perlegi, & inculcari, volebat, tantumq; breui tempore in eius linguæ cognitione profecit, vt eam exactè, & ad vnguem calleret, & omne genus authorum, inoffensè & summa cum voluptatè animi euolueret. Nec ea re contentus, vt erat otij impatiens, & discendi cupidus, linguæ quoq; Hebrææ cognitionem sibi comparauit, in qua multum studij, & laboris insumpsit, dum per eam faciliorem sibi aditum parat, ad sacræ scripturæ lectionem: quam semper cæteris studijs adèò anteposuit, vt diceret nihil magis decere viros bonos, ac pios, præsertim sacerdotio addictos, quam vt cæteris omnibus studijs omisis, penitus se sacrorum librorum lectioni traderent, quod ipse quoad eius fieri potuit efficere conatus est. Nam quauis plurimis, grauissimisq; occupationibus districtus, nunquam noui, & veteris,

veteris, testamenti libros legere, & tam Græcos, quam Latinos interpretes euoluere destitit. Adhibitis etiam Hebræicæ linguæ commentarijs, quibus tanquam subsidiaria ope adiutum ad diuinarum literarum pleniorẽ cognitionem se peruenire posse sperabat: cuius linguæ addiscendæ occasionem illi Parisiensi academix opportunitas obtulit. Ad Græcas etiam literas exactius perdiscendas vsus est ibi opera Ioannis Cheredami viri doctissimi, ex ipsa Græcia oriundi, cuius nonnulla extant opuscula. Adiecit & Astronomix, & Geographix studium. Denique nulla est ars, aut liberalis, & digna ingenuo, & pio viro disciplina, quam non attingere, & delibare voluerit. Vt autem tanquam ex diuerticulo ad eius in Lusitaniam profectiõnem redeamus, sub finem mensis Iunij anno millesimo quingentesimo quadragesimo octauo, iter est ingressus, vnã cum Francisco Noronio, cuius antea memini, qui ad salutandum Henricum, iterum in Galliam missus fuerat. Itaq; à Lutetia per Aurelianenses, & Pictauos, Burdigalensesq; Baionam peruenit ad vigesimum quintum Kalendas Augusti, vbi & à regio præside Capellio, qui tunc vrbi præerat, & ab vniuerso populo honorificè exceptus, & aliquot dies commoratus, vt vrbi desiderio satisfaceret, iterum se itineri accinxit. Deinde per Pyrenæi iuga, perq; Victorienfes, Burgenses, Pintianos, Salmanticenses, eam Lusitanix regionem petiit, quæ Interamnenfis dicitur, quod inter Durium & Minium amnes sita sit: vt monasteria sibi paulò ante à rege collata inuiseret. In quibus reliquam æstatis partem transegit: & ineunte Octobris Mense, Olisiponem se contulit, ac statim in numerum senatorum, qui Palatini dicuntur, cooptatus est, in quo munere vt in cæteris magistratibus, quos gessit, singularem apud omnes fidei, & integritatis famam est adeptus. Ea autem erat in omnes humanitate, & comitate, vt certatim libellos suos supplices ad illum reijci, ab ipso rege contenderent, & (quod raro accidere solet) etiam repulsi passi, æquis animis discederent: tanta, ac tam constans erat, de eius virtute, & singulari doctrina vulgo concepta opinio. Cum igitur aliquot annos in aula non sine magna nominis celebritate versatus, nec minus regi, reliquisq; principibus, quam

populo charus, strenuam, fidamq̄ operam reipublicæ nauasset: anno millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, Vifensem urbem, cuius episcopatum adeptus fuerat, inuisere decreuit, sexagesimum tertium ætatis suæ annum agens. Longum verò esset dicere, ac commemorare, quanta cum laude pontificium munus ibi administrauerit, nec expectandum à me est, vt singula eius facta egregia, & pio episcopo digna, referre aggrediar: id enim longiorem narrationem requirit, qua lectorem de fatigare mihi non est in animo: sed summam, ea tantum attingere, quæ insigniora mihi visa sunt, ex quibus quouis cætera conijcere, ac diiudicare valeat. Ad Vifensem igitur ecclesiam, tam à canonicorum collegio, quàm à reliquis ciuibus valde expetitus, ac desideratus peruenit, ad quos cum animum beneuolum, & verè paternum attulisset, multa ac præclara opera statim edidit, quibus illorum expectationem non solum non fessellit, sed etiam longè superauit. Synodum enim paucis interiectis mensibus coegit, in qua nihil prætermisit, quod ad communem totius dioceseos curam, vtilitatemq̄ pertinere videretur. Nec multo post, constitutiones editas ab anterioribus episcopis, quæ propter temporum, rerumq̄ vicissitudines ferè in defuetudinem abierant, in optimam formam redactas, typis excudendas curauit. Diuino cultui, sacrisque ceremonijs ritè, solemniterq̄ peragendis imprimis studuit. templorum ædificijs reficiendis, nouisque ecclesijs ædificandis, sicubi id necessitas exigebat, maximam operam adhibuit, prouinciam suam assidue peragrauit, cauens non mediocri sollicitudine, ne cui oneri, aut sumptui esset. Quinimo ab aliquo hospitio exceptus, aut munusculis donatus, illico comulatiore munere, aut alio beneficentiæ genere, gratiam referre satagebat. Erat enim vt diximus, minime tenax, & ab omni avaritiæ, ac sordium specie abhorrens, idq̄ per omne vitæ tempus, tam verbis, quam factis apertè declarauit: sed præcipuè in pontificio munere exercendo, in quo sibi egenorum, & pauperum curam præcipuè delegit: adeò vt in illis subleuandis, alendis, iuuandisque non solum opes, & facultates suas, sed etiam omne studium, operamq̄ consumeret: Accidit autem, non rarò vt fame, in ea regione ob agrorum sterilitatem, eius tempore

inopes

inopes laborarent, quorum inopiæ promptissimè subuenit, non sine magna hominum admiratione, qui non solum Lusitaniam, sed vicinas etiam prouincias, miris præconijs, & laudibus, ob eas, ac cæteras eius virtutes compleuerunt, tantaq̄ apud omnes pietatis fama floruit, vt ad illum tanquam ad communem egenorum parentem, inopes vndiq̄ confluerent. In vrbe Vifensi omnium viduarum, & pupillorum, qui egestate laborarent, curam gerebat: idq̄ ita occultè, vt excepto quodam canonico, vitæ integritate insigni, qui eius confessiones audiebat, nemo id rescire, ante eius obitum potuerit. Eiusdem vero canonici opera utebatur in cæteris pijs operibus quæ occultare satagebat, ne ob inanes hominum rumusculos, cælesti premio, & proposita à Deo optim. Max. honorum operum mercede, fraudaretur. Ciuium nobilium liberos, præsertim eorum quibus tenuiores essent facultates, in familiam suam admissos, liberaliter educauit, & bonis moribus, ac literis imbui, erudiriq̄ curauit, ex quibus complures ad sacerdotia promouit. In hospitibus excipiendis, colendisq̄ adeò comis, ac liberalis fuit, vt eius domus non propria ipsius, sed commune quodam omnium hospitium esse videretur. Cumq̄ plurimis gratus, & charus esset, vix vlla dies præterist, qua non ab aliquo externo hospite adiretur, præter quotidianam canonicorum, & reliquorum ciuium turbam, qui ab eo frequenter mensæ adhibebantur. Vt verò in ijs, quæ ad humanitatis officia pertinent, leni, & pacato erat ingenio, moribusq̄ suauissimis, ita incorrigendis, castigandisque vitijs seuerus, & vehemens, citra vllam tamen iracundiæ & maleuolentiæ notam. Cumq̄ omnes sibi persuasum haberent, non illi homines, sed vitia, & crimina displicere, tanta animi æquitate, eius admonitiones, & saluberrima consilia admittebant, vt etiam seuerissime correpti, illum parentem indulgentissimum, & benignissimum prædicarent. Multos etiam certum est ipsius auctoritate, & grauitate, qua plurimum pollebat, impulsos, ad meliorem frugem peruenisse. Quodq̄ alij non nunquam, vinculis, carceribus, & exilio vix assequuntur, ille solo exemplo, & naturæ bonitate effecit. Hinc communis erga illum omnium amor, incredibilisq̄ beneuolentia, hinc miræ laudes,

B 2

mira

mira præconia, adeò vt certatim omnes illius nomen ad cœ-
lum attollere conarentur. Quæ hominum studia, & amoris
argumenta, aduersa eius valetudo, ita accendit, vt in eius vita om-
nium salus, & fortunæ periclitari viderentur. Morbum autem
grauem, & molestum contraxit, ex renum calculo, & stomachi
imbecillitate, quæ tandem in cibi tædium & virium defectum
conuersa, mortem deniq; illi attulit: quam æquo, ac sedato ani-
mo agnoscens, ex hac caduca vita, ad illam æternam, fœlicemq; dis-
cessit: non sine ingenti, ac prope incredibili omnium luctu,
qui eius funeri interfuerunt. Nec solum qui aderant, sed omnia
Visensis prouinciæ oppida, illum vt communem parentem & pi-
um pontificem diu luxerunt. Nec minori prope dolore affecti
sunt, audito illius obitu, qui procul, & magno terrarum inter-
uallo disiuncti, eius virtutes & vitæ sanctimoniam magnis lau-
dibus efferri, semper audierant. Quorum omnium communis
fuit, & iusta querimonia, indignantium eripi reip. talem, tan-
tumq; virum, eo præsertim tempore, quo & ob teneram Sebas-
tiani regis ætatem, & propter impendentia quædam pericula,
quæ bonorum animi iamdiu præfagibant, magni omnium inte-
rerat, illum, & omnes illius similes, quam diutissimè viuere.

Obijt mense Nouembris anno 1567, ætatis vero suæ septuage-
simo septimo. statura fuit procera, & recta, corpore aliquan-
tulum obeso, sed agili, & compacto, atq; omnium membrorum
æqua proportione conspicuo, latis humeris, extento pectore,
firmis lateribus, necnon brachijs, cruribus, manibus, pedibusq;
quadam insita vi, ac venusto motu, decentibus. Iam verò in vul-
tu, orisq; lineamentis, tanta inerat grauitas, blanda quadam le-
nitate, & hilaritate condita, vt omnes quantumuis extraneos, &
ignotos, ad se amandum, suspiciendumq; solo aspectu alliceret.
Oculi pro modo capitis, & faciei, aliquantulum exigui: sed vi-
uidi, & præfulgentes. Veneranda omnino, atq; etiam in maxi-
ma hominum turba, conspicua, & decora facies, cuique canities
plurimum authoritatis adderet. Valetudine vsus est prospera,
toto ferè vitæ cursu, exceptis aliquot leuioribus morbis, & o-
culorum ægitudine, qua in Gallia aliquandiu laborauit. Sed
temperantia, & cura omnia naturæ incommoda facile vincebat.

Erat

Erat etiam supra modum medicorum consilijs addictus, idq; illi
mortem aliquantulum adcelerasse affirmant. Dum enim se omni-
no renum vitijs mederi posse confidit, medicis ita se tradidit, vt
medicamentorum copia, & vehementia stomacho debilitato, letha-
lem illum morbum contraxerit. Vir fuit constantia, & humanarum
rerum despicientia admirabilis, & cuius vultum neq; secun-
dæ, neq; aduersæ fortunæ vicissitudo, facilè mutaret. Vix vn-
quam, etiã cum ætas vigeret, illum aliquis subiratum esse sen-
sit, etiam cum in domesticos suos animaduerneret: quod seuerè,
sed sedato animo facere solebat. Nemo ipsum vnquam iuran-
tem, nemo alicui detrahentem audiuit. Inter cætera, verborum
iactantiam, & inanem ostentationem ita vitauit, vt cum pluri-
ma negotia apud regem, tam in Lusitania, quam in Gallia sem-
per habuerit, nemo vnquam aliquid eorum, quæ gessisset com-
memorantem audierit. Quod morum asperitati minimè adscri-
bi debet: fuit enim humanissimus, & amicorum consuetudine
in primis delectabatur, sed potius constantiæ, & singulari cui-
dam taciturnitati, qua res serias, & magni momenti, penitus oc-
cultandas esse iudicauit. Campo, & deambulationibus præci-
pue oblectari, & vires reficere solebat: existimans exercitationi-
bus moderatis bonam valetudinem plurimum conseruari. Quod
illi abundè præstitit, suburbana villa, quæ à mœnibus Visen-
sis ciuitatis, quingentis circiter passibus distans, episcopis fa-
tis commodum, & amœnum hospitium præbet, quam ille ma-
gnis sumptibus, ad meliorem culturam redactam, ecclesiæ val-
de frugiferam, atq; vtilem effecit. Sunt ibi complures aquarum
fontes à quibus etiam nomen traxit, Fontellium enim vulgò
dicitur. Hæc illi villa tutissimus portus, hæc requies, hæc cu-
rarum, laborumq; medela: hinc quicquid à publicis, serijsq; ne-
gotijs, temporis supererat, infumebatur. Hinc ab amicis salu-
tabatur. Hinc ad illum omnes semper faciles aditus habebant: vt
pote in publico, & sub dio semper deambulantem, & temporis
tædium, senectutisq; molestias, iucundissimi loci amœnitate fal-
lentem. Nusquam aberant libri sacri, quinimo in omnibus fe-
re mansiunculis, quas in diuersis villæ diuerticulis, ad quietem
captandam dispositas habebat, quoties deambulando lassitudi-

B 3

nem

nem contraxisset, aut diui Basilij, aut Hieronymi, aut alterius
eiusdem classis authoris volumen aliquod promptum, & para-
tum semper habebat, & iuxta librum sedilia, in quibus non
tantum conquiescere, & corporis vires reficere, sed etiam

legendo, animum oblectare, & ad cœlestium bonorum
ipsem erigere posset. Præstiti tibi ô charissimè auun-
cule, imo indulgentissime parens, præstiti in
quàm, si non id, quod tua virtus, ac summa

in me merita, exigere videbantur: saltem

id, quod incredibilis meus erga te
amor, vel potius pietas per sol-
uere coegit, meritò enim in-

gratus haberi possem, si
hanc qualemcunq; tui

memoriam, veluti

quodam meæ erga

te obseruantia, &

necessitudinis

pignus, pos-

teritati tra-

dere du-

bitas-

sem.

X

DE

DE SVO EX EBORA DISCESSV
anno M.D.LXXVII.

VI semel infidi expertus discrimina ponti,
Pertulit Ionias iactata naue procellas:
Si dubijs iterum committere carbasa ventis
Cogitet, & portum, dulcesq; relinquere terras:
Cuncta prius cœlo circunspicit astra sereno,
Consulit & Phœbi iubar, & nascentia Lunæ
Cornua rimatur, pelagusq; explorat, & auras,

Ne toties lacera discedat ab æquore puppi.

Sic ego, quem docuit longa experientia rerum,

Quàm fallax hominum mens, quàm mutabile vulgi

Iudicium, quantis sit vita obiecta periclis.

Quàm leuis humanos agitet discordia sensus,

Quos soleat fortuna ferox miscere tumultus:

Otia diuitijs Arabum potiora sequutus,

Dulciaq; amplexus priuatæ commoda vitæ,

Exiguas Eboræ latebras, & fordida rura,

Prætuleram tumidæ titulis, & honoribus aulæ,

Hæc mihi grata quies, hæc meta optata laborum,

Quos patriæ vera pro religione, sacrisq;

Legibus, impigri bis septem impendimus annos.

Hinc neque me precibus chari valuere propinqui

Hactenus assiduus abducere, nulla Cabedi

Iusta querela mei, dulcis nec cura sororis,

Tauora nec vita nobis iucundior ipsa,

Tauora pieridum turbæ gratissimus heros,

Quem genuit clarus toto Laurentius orbe.

Quid: quoties fidi me corripuistis amici,

Lenta quòd obscura tererem piger otia terra,

Mœnia nec peterem fœlici condita Graijs

Omne, Tarpeias æquantia culmine tures;

Quâ Tagus auriferas diues conuoluit arenas,
Et pater Oceanus placidis allabitur vndis.
Desinat ergo pijs vestra indulgere querellis
Pagina, nec verbis absentem pulset amaris,
O mihi Thesæo iunctissima pectora nodo,
Pectora Cecropiæ studijs addicta Mineruæ
Optime Castilli, tuq; ô dulcissime Sanci,
Quiq; animi Cycnos Noni candore niuales
Vincis, & antiquis Ægnati æquande potestis.
En adsum, victusq; manus do, meq; fidei
Permitto arbitrio, vestris seruire paratus
Consilijs, rupi retinacula dulcia, Sylvas
Liquimus, & solitos memet mihi reddere campos:
Illecebras vrbs alma tuas, quam mœnibus alris
Cinxit, & ingenti ductu exornauit aquarum.
Magnanimus quondam Sertorius, exul ad oras
Occiduas veniens, populos cum exciuit Iberos,
Signaq; Romanis circumtulit obuia signis.
Hæc illum certos fama est habuisse penates,
Et proprios coluisse lares, hæc dulcia fixit
Lumina, quæ rapido belli cessante tumultu,
Soleret, positis & saepe reuiferet armis.
Sive loci genio captus, seu gentis amore,
Vel quia ad euentus dubios, bellumq; parandum
Apta foret regio, delectæ robore pubis,
Et virtute virum, vario quos Marte probarat.
Saluê magna parens frugum munda virorum
Saluê matrix, nobis vrbs ô gratissima salue,
Principibus dilecta viris, adamataq; magnis
Regibus antiqui retinens monumenta decoris.
Maximus ille ducum, Romanæ gloria gentis,
Iulius à Phrygio deducens nomen Iulo,
Cum quateret terras armis, cum sidera fama
Compleret, solusq; orbis tractaret habenas:
Te titulis, ciuesq; tuos decorauit opimis
Muneribus, largaq; manu largitus honores

Eximios,

Eximios, Latij tribuit tibi iura vetusti.
Cæsaris hinc tibi creuit amor, cui marmora quondam
In medio mansere foro, testantia laudes,
Egregiumq; viri decus, à quo Iulia dici
Gaudes, occiduas inter memorabilis vrbes.
Septima nunc agitur nobis trietêris ab illo
Tempore, quo mystas inter numerandus, & atis
Admissus superum, ritè tua templa sacerdos
Ingredior, seruoq; tuas vrbs inclyta sedes,
Nec nos indecores, nec mollis inertia tempus
Exhaust, fidei commissa est publica sacrae
Cura mihi, sanctiq; vigil custodia iuris.
Munere quo (liceat per te mihi vera profari)
Nec meliori animo fungi, nec purius vlli
Contigit, id norunt populi, quos Bætis, & Anas
Quos Tagus, & Minius, quos ingens Durius ambit.
Nunc mihi iustra decem iuncta trieteride complet
Canities, tardumq; subit iam grandior ætas.
Iam tibi florentes vitæ concessimus annos,
Iam tibi pars nostri consumpta est Lætior æui:
Da veniam (precor) extremum si vendicat actum
Ipsa senectæ sibi, si me pia cura meorum
Auocat vrbs dilecta tuis à mœnibus, arcto
Hærentem amplexu, ceu blandæ altricis alumnum.
Me non ambitio stimulat, nec turpis habendi
Torquet amor, non inuidia mihi pectus edaci
Carpitur, aut agitât mentem quæna cupido:
Sed patriæ pietas, & magni iussa Sebasti
Ad maiora vocant. Geticis truculentior vrbs
Sœuior Hircana sit Tigride, Cinctaq; duro
Corda adamante gerat, qui te fortissime regum,
Non colat, ac tua facta probet, miretur, ametq;
Olux Hesperia, ô seclî spes vnica nostri,
Lysiadumq; insigne decus, columenq; tuorum:
Regni amor, ô vera pietate insignis, & armis.
Sidera dum cœlo stabunt, dumq; aurca Phœbe

Noctiuago

Noctiuago liquidum circumdabit æthera currū,
Et Sol flammiferis terras lustrabit habenis:
Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt.
O illam mihi si tribuant pia numina lucem
Cernere, cum Libycis victor remeabis ab oris,
Celsaq; Laurigeris properans ad templa quadrigis,
Debita supremo persolues vota tonanti.
Tunc me Pierij nemoris lustrare recessus,
Castaliosq; auidè latices haurire iuuabit:
Audiat vt claros patriæ me vate triumphos,
Gens, quæcunque iacet gemino porrecta sub axe:
Quâ Tarthesiacas Titan se condit in vndas,
Quâ rubet orta dies, & quâ sub sidere Cancri,
Æstuat ardenti tellus damnata vapore.
Interea precibus diuūm pulsabimus aras,
Vt tibi foelices summi moderator olympi
Annuat, & lætis plenos successibus annos:
Aurea labenti rursus qui secula mundo
Restituant, Pylis superent & Nestoris æuum.

HAEC cecini quondam læta modulante Thalia,
Integracum regni staret fortuna, decusq;
Antiquum nulla violatum clade vigeret:
Deuictiq; Arabes, Persæ, Garamantes, & Indi,
Innumeraq; aliæ gentes, ad sidera nomen
Aurea Lysiadum ferrent rumore secundo.
Tempore quo classem festino milite complens,
Fortia, sed consulta parum rex strenuus arma
In Libycos fines, magnumq; Atlanta parabat.
Accessi, & patriæ (cœli pia numina testor)
Consultere, ac dubijs volui succurrere rebus:
Nam regem admonui, leuibus ne credere Mauris
Vellet, & infidæ sese committere genti:
Armaq; mandaret ducibus, quos grandior ætas,
Gestaq; per varios decorarent bella triumphos.
Quin etiam insolitas ausus depromere voces,

Inclite rex, dixi, quò te rapit ardor, & altò
Infita vis animo? quæ belli tanta cupido?
Vt dulci sine prole, velis iuuenilibus annis,
Ambiguæ tantum forti committere regnum?
Nec pius obnixis precibus te flectere princeps
Henricus, nec fida tui consulta senatus
Exorare queant, auix nec mixta querelis
Vox miseranda tuæ, populi nec clamor ad auras
sublatus, nec signa mali præfaga futuri?
Imo age si firma tibi stat sententia mente,
Inuitisq; paras cunctis, tentare potentes
Ductores Libyæ, Numidifq; ferocibus arma
Inferre, ac tantis caput obiectare periclis:
Explicit ingentes tua Lusitania vires,
Impleat & Libycos numerofo milite campos.
Signa canant, validæ coeant in prælia gentes,
Quâ Minius secat arua vadis, per Limica rura
In mare Lethæas Belion quâ fundit arenas,
Et rapidas conuoluit aquas quâ Tamaca præcepit:
Bracara cur cessat veteres augusta colonos
Mittere? Calensis densas armare cohortes
Vrbs paret, insigni portu quæ nobile regno
Nomen, & auspiciū sceptris donauit auitis.
Contia, cæruleis quam Durius abluit vndis,
Et Siculæ certans vicina Brigantia mæssi,
Agmina certatim mittant, descendat ab altis
Montibus indomitus procero corpore miles,
Qui densas Amaranthe tuas indagine filuas
Cingere, & informes prosternere cominus vrso
Gaudet, fulmincosq; agitare in saltibus apros.
Qui iuga Medulij scandit saxosa niuosi,
Callaicos nostris populos quæ finibus arcent.
Nobilis inuictas iungat Lameca cohortes,
Lanciaq; A milij quondam deffensa fauore.
Arma ferat, populiq; ruant in bella feroces,
Qui Vacuam, Seliæq; bibunt, Cudamq; sonantem

Et per quos pulchro sinuosus flumine Munda
Tranfit, vbi virides excelsa Conimbrica campos
Despicit, Aonijs fedes gratissima musis.
Assuetam pelago generosa Talabrica pubem,
Æminumq; vetus, nec non Lancobrica mittant.
Adsit & Herminij durissimus accola montis,
Igedetæq; duces, & cui Caua Iulia nomen
Indidit, innumeræq; vrbes, quas Zeccarus ambit,
Et Tagus auriferis circumfluit vndiq; ripis.
Scallabis extractos campo, & venatibus armet
Mille viros, ac iungat equis pernibus alas,
Qui rapidos cursu Zephyros, aurasq; laceffant.
Hos Moro callaici monumentum nobile Bruti,
Fraxineæq; manus, & Arabica signa sequantur,
Quiq; Eburobritij campos, quiq; arua beata
Colliponis arant, & cœlia rura iuuenis.
Quiq; tenent Mîndi nimbofa cacumina, quiq;
Anfidianæos saltus, Lunæq; peragrant.
Adde tot egregias vrbes, quæ littoris oras,
Oceaniq; tenent portus, quâ Munda, Tagusq;
Æquoreo dulces confundunt gurgite lymphas:
Quas inter profugi sublimi vertice Vlyssis
Mœnia confurgunt, septenis æmula Romæ
Collibus, & priscis Nili certantia Thebis.
Vnde tibi varijs exercitus integer armis
Conscribi (tanta est numerosæ copia gentis)
Possit, & innumeris consterni nauibus æquor.
Arma, virosq; ferox ratibus Cetobrica mittat
Quam rutila cingit constructus Iaspide murus,
Raraq; nobiletant piscosi stagna profundi:
Callipodis vasto miscentur vbi ostia ponto.
Huic vetus Aritium, & vicina Salacia iungant
Agmina, Merobrigæq; viri, & qui herbosa patentis
Orichij multo tondet grege Turdulus arua.
Oppida quid referam sacro contermina monti:
Vnde patet Libycas facilis traiectus in oras;

Fortis

Fortis vbi pelago, Martiq; assueta inuentus
Infestos arcet patrijs à finibus hostes.
Bassa potens equitum mittat, peditumq; maniplos,
Et Pharus Ossonobæ veteris ditata ruinis.
Clarus & Annibalis portus, Lacobrigæq; audax:
Et populi, quos pulcher aquis perlabitur Anas.
Quos inter, ducat bellacem Iulia gentem
Myrtilis, armet equis densas atq; ære cæteruas
Iulia pax, quàm Serpa ferox, & Aruccia diues,
Vicinaq; vrbes aliæ, quæ vomere putres
Proscindunt glebas, & pingua rura, sequantur.
Quid tibi foelices Eboræ rex maxime ciues,
Et validas memorem gentes, quas continet amplo
Vrbs populosa sinu, atq; excultis educat agris?
Cuius & innumeræ victricia signa sequentur
Vicina iunctis inter se viribus vrbes:
Heluiaq; ante omnes vrbs insuperabilis armis,
Agmen aget, fortes ducens in prælia gentes,
Quæ pictis volitant in equis, & cusptide gaudent
Hostilem Mauri, Numidæq; haurire cruorem.
Hæc Vetonum terris, atq; Anæ proxima, quondam
Celtica gens dicta est, contingens iure propinqui
Sanguinis Arotebras, qui Nœria rura colebant
Obliti à socijs, Limæi ad gurgitis vndas:
Vnde nouo fluuium dixerunt nomine Lerhem.
Parte alia mittet validas Amæa cohortes,
Claraq; plumbiferis antiqua Medobrica venis;
Quâ medium spectant frondosa cacumina solem
Montis Arameni, varias qui vertice gentes
Circuit, & claras gremio complectitur vrbes.
Herminium dixere prius, mox secula nobis
Proxima, in Armenium nomen vertere vetustum.
En tibi Lyriadum regio deuota tuorum,
Terra armis, opibusq; potens, atq; vberem glebæ,
Clara viris, clara in superos pietate, fideq;
Hinc delecta manus iuuenum, per cœrula ponti,

Littore

Littore ab occiduo solvens penetrauit ad ortus
Phœbaeos, Gangemq; Tago seruire coegit.
Hæc quondam Alphonfos (fœlicia nomina) reges
Protulit, atq; alios, factis qui ingentibus orbem
Complerunt, hæc te regum fortissime nobis
Edidit, auspicijs cuius, victricia signa,
Vltra anni, cœliq; vias, vltra æquora Nerei
Proferet, & Libycis latê dominabitur oris.
Tu modo consilijs animum submittere celsum,
Ne dubita, populosq; tibi seruire paratos
Duc tecum, & regum sectare exempla priorum,
Qui quoties Libycos ferro petiêre penates,
Innumeras secum peditumq;, equitumq; catervas
In castris duxere suis, cur agmine paruo,
Et paucis comitatus abis? cur plena relinquis
Oppida clara viris? qui te bellante, recusant
Ignauo torpere situ? legionibus auge
Agmina, densentur magnis equitatibus alæ.
Non est cum modica bellum tibi gente gerendum,
Punica regna petis, vrbes, populosq; potentes,
Fluminaq;, & latis dispersa magalia campis,
Vndiq; frondoso quæ vertice maximus Atlas
Cingit, & Oceanus rapidis circumtonat vndis.
Illic infrenes Numidæ, Mauriq; feroces,
Barcæiq; truces habitant, Getulæq; bello
Gens afflueta, avidos vincens feritate leones.
Mille tibi occurrent acies, mille agmina campis
Discurrent, ferientq; altis vlulatibus astra,
Totaq; cornipedum fremitu tremet Africa tellus.
Finieram: cum blanda mihi responsa, sereno
Ille refert vultu, ac placido sic incipit ore.
Grata quidem semper mihi sunt tua dicta fideli
Deprompta ex animo, sed stat sententia, classem
Soluere, & in Libyam ventis dare vela secundis:
Inq; fidem nostram regi, gremiumq; recepto,
Promere opem, regno qui nunc spoliatus auito.

Exulat,

Exulat, & nostras supplex confugit ad vrbes,
Herculei cingunt quas claustra angusta profundi.
Adde quod innumeras Maurorum inuadere turmas
Cum paucis, nostrum est, sic prælia plurima quondam
Maiores gessere mei, spretisq; periclis,
Lysiadum claris decorarunt sceptrâ trophœis:
Dum pia bella gerunt pro Christi nomine, & aris.
Nil formidandum est ~~æ~~æ Christo, & auspice Christo. *duce*
Sic ait: at patriæ mihi mens ardebat amore,
Et dubios casus, ac certa pericula cernens,
Anxia sollicitis cruciabar pectora curis,
Et magnum exitium regno, regi q; timebam.
Quare iterum monitis, iterum tentare precando
Aggredior, dictisq; animum mulcere ferocem.
Sed deus omnipotens, mundi qui sidera torquet,
offensus nimia scelerum grauitate, luenda
Decreuit commissa illo sub principe gentis
Lysiadum, & meritas sumpsit pro crimine pœnas.

FIN

IN LAUDEM CLARISSIMÆ
ciuitatis Olisiponenſis endecasyllabi
anno M.D.LXXV.

Alue vrbs occidui orbis imperatrix,
Regina Oceani procul ſonantis,
Verè vrbs, regia, regibuſq; grata,
Salue huius columen, caputq; regni,
Magnarum decus urbiumq; ſalue.

Illuſtris Tagus aureis arenis,
Bæti nobilior, ſimulq; Ibero,
Atq; Ana, Minioq; Durioq;
Ægæo ſimilis Tagus profundo,
Certans Ionio Tagus patenti,
Nec cedens Tagus Adriæ ſonanti:
Per tot magnificas vagatus vrbes,
Claris annibus hinc, & inde raptis,
Sè totum gremio tuo recondens,
Te ripis beat, atq; agro feraci
Fruges vndique conuehit ſalubres:
Portu nobilitat ſinum capaci,
Ingentes gerit alueo carinas,
Quæ ponto dominantur, & per undas
Immenſi Oceani vagantur, oras
Foasq; petunt, bibuntq; Gangem:
Quas & ſol oriens videt, cadentq;
Et cum ſe medio ſub axe librat,
Miraturq; parem ſuis quadrigis
Curſum conficere, vt tibi potentes
Submittant Arabum, Indiæq; reges.
Salue vrbs maxima, quæ foues benigno
Complexu, ad tua tecta commeantes,
Diuerſo innumeras ab orbe gentes.
Te Germanus amat, petit Britannus,
Hybernus colit, & Iari paterno

Præfert

Præfert Gallica natio, tuiſq;
Sedes figere mœnibus laborat.
Te multa rate Cantaber frequentat
Effoſſum chalybem ferens, & altas
Siluas Aſtur alit tuos in vſus,
Et Callæcia portuoſa nudis
Gaudet montibus, vt tuis onuſtas
Puppes nauita mercibus reportet.
Diues Bætica nobili metallo
Te cunctas veneratur inter vrbes.
Miratur Venetæ ratis magiſter,
Etrufcus, Siculus, Ligurq; complent
Portum claſſibus, & beatiorẽ
Terris omnibus eſſe te fatentur.
Quis præconia, quis queat tuarum
Dicendo cumulum explicare laudum:
Haud noſtræ genius valet Thaliam
Tantæ pondera ſuſtinere molis.
Id præſtare tibi mei Cabedi
Fœlix muſa poteſt, parem vetuſtis
Quem Cetobrica protulit poetis,
Fœlices vbi Iapidum colonos
Piſcoſi ſinus alluit profundi.
Huic altam tribuit Mineruã mentem,
Dulci pectora condiens lepore,
Excultum eloquium dedere muſæ
Miſcentes Larijs ſales Pelafgos:
Phœbus pleçtra dedit, quibus Maronem
Donarat, Colophoniumq; vatem.
Hauit Cæſarei ſuenta iuris
Puris fontibus, omniumq; nodos
Legum ſoluere, vel Papiniano
Nouit rectius, elegantiuſq;
His ad purperei gradum ſenatus
Euectus meritis, proboq; magni
Regis iudicio, diuq; claro

C

Functus

Functus munere, clariore fama:
Nunc inter celebres honore patres
Versatur, populis tuis regendis,
Quos ipsa auspicio bono creasti,
Priscis Romulidum pares tribuntis.

CV M

CV M PATRIAM LONGO
tempore à se non visam adirèt
anno M.D.LXXX:

Aspicio ne tuas tellus dulcissima sedes:
Dilectos video campos, adamataq; rura:
Agnosco vitreos fontes, riuosq; perennes:
Nosco domum àtquam, & cuñabula chara salutò:
An mihi sese offert fallax, & inanis imago,
Qua velut in somnis rerum simulachra figuris

Effingit varijs, mentemq; eludit, & alto
Membra sopore madent curis agitata diurnis:
An vigil, & vero discernens omnia sensu,
Aspicio natale solum, dulcesq; penates
Cerno oculis, qui me dias in luminis auras
Excepere, & vagitus mihi conscia primi
Tecta libens subeo, teneris vbi lusimus annis:
O foelix, ni uocq; mihi signanda lapillo
Lux optata diu reliquo iucundior aëo,
Carminibus celebranda meis, redituraq; fausto
Omne, quæ nobis tot gaudia contulit vno
Tempore, confectum curis, agrumq; senemq;
Cum post lustra decem, bina trierêride iuncta,
Dulcis amor subiit patriæ, ne nostrâ sefellit
Vota, sed optata simul ac vestigia terra
Fiximus, & cœli sese obtulit aurabènni:
Continuo membris redijt vigor, illaq; mentis
Abscessit nubes, nec iam amplius vlla fatigat
Corda dolor, curaq; graues, gemitusq; recedunt.
Ipse loci genius, patriæq; aspectus amœnæ,
Tristia depellunt animo suspiria nostro.
Vt iuuat oblitos longo iam tempore fines,
Mutatosq; videre locos, vbi dulcia quondam
Paruulus innocuæ capiebam gaudia vitæ.
Salue ô cœlicolum nutu mihi debita tellus,

C

Vofq

Vosq̄ iterum chari nobis saluete penates.
Salue nobilium nutrix fœcunda virorum,
Clara armis, clara ingenijs, & fortibus ausis.
Non ego te cunctis dubitem præponere terris:
Sit licet exiguus populus tibi, lætaq̄ curuo
Vomere non multi profcindant arua coloni.
Fallitur egregias quisquis sibi vendicat vrbes,
Vt tenuem falso patriam permutet honore.
Omne solum fortes producit, paruaq̄ claros
Oppida sæpe viros generant, nec mœnibus amplis
Fidite, nam scelerum fautrix ibi regnat Erynnis.
Ambitione, dolis, turpiq̄ libidine, & ira
Magnificos intra muros peccatur, & istæ
Rarius exigua pestes dominantur in vrbe.
Quid? quod cæca vices mutat fortuna, ruuntq̄
Imperia, & regnis veniunt sua fata, nec vrbes
Certa sede manent, sed quas modo læta benigno
Sors complexa sinu fouet, olim obscura fuerunt
Oppida, vel tenues vlllo sine nomine terræ.
Quas vero quondam fortunæ ad sidera flatus
Extulit, & totum vulgavit fama per orbem,
Nunc sine honore iacent, aut illas densa tenebris
Nox tegit, & veterum premit alta obliuio rerum.
Tu neq̄ præteritis iacuiſti ignobilis annis,
Nec modo postremas inter numeraberis vrbes,
Fœlix forte bona, medium cui contigit omni
Tempore ferre locum, magnis licet impar, at imis
Maior, & aduersis vix vnquam obnoxia fatis:
Seditione carens, seruatrix iuris, & æqui.
Ciuibus innocuis florens, probitateq̄ morum.
Sponte sua populum, non vinco, aut legibus æquum
Diligis, & prisco veterum se more tenentem.
Te colit alma Ceres, curuistibi fudat aratris,
Non ignara operum, campoq̄ assueta iuuentus.
Luxuriat fœcundus ager, tum pascua læta
Mille greges ouium tondent mollissima quarum

Vellera

Vellera Milesijs fama est vix cedere lanis.
Te Bromius, te Pallas amat, tibi dulcia frugum
Munera inexhausto diffundit copia cornu.
Fontibus irriguis, & amœnis nobilis hortis,
Præ cunctis, quas pulcher Anas, quas aurea cingit
Vnda Tagi, tibi vicino qui labitur amne.
Quid memorem geniumq̄ loci, molemq̄ superbam
Arcis, & excelsas valido fundamine turres?
Quarum quæ radijs Phœbi est obiecta cadentis,
Ardua in acrias tendit sic vertice nubes,
Vt plano constructa loco licet, aurea pullet
Sidera, & æthereas intrent fastigia sedes.
Templa quid, & positas dijs immortalibus aras?
Spiritus alme tibi, nec non tibi regia virgo,
Quas uera pietate colunt, celebrantq̄ nepotes,
Immotaq̄ manent in relligione parentum.
Sed quid ego ingratas tacito tibi nomine laudes
Ingero? & antiqui dubito monumenta decoris
Promere, nec vulgata prius, nec cognita multis.
Arcanumq̄ aperire decus, longæua vetustas
Quod tibi Romano sub principe contulit, omnes
Qui terræ tractus, vrbesq̄, situsq̄ locorum
Describens, totum tabulis complectitur orbem:
Quâ Latij fines regni produxerat armis
Gens animosa sui seruans præcepta Quiriani.
Proh dolor, ah quantum damnosa licentia iuris
Vendicat in veterum libros, antiquaq̄ rerum
Nomina: præcipuè verò tuus vndiq̄ Cæsar
Innumeris maculis scatet Antonine Libellus.
Atq̄ vtinam nostro quisquam exoriatur in æuo,
Qui priscum tibi restituat, reddatq̄ nitorem.
Ergo vbi ad Emeritæ clarissima mœnia quondam,
Tres ab Vlyssæis diuerso tramite muris
Afferit esse vias, varias quibus adiicit vrbes:
Ex illis vnam Cæsar vocat ELTERI, quæ nunc
Antiqui retinens uestigia nominis, ALTER

C 3

Dicitur,

Dicitur, atq; suo dictum quoq; nomine, cernit
Non procul oppidulum, saxosi in vertice montis.
Hæc domus, hæc patria est hæc incunabula nostra,
Hoc natale solum, prima hîc exordia viæ
Sumpsimus, & superas vagitu excepimus auras.
Sed post Matusarum recta ratione locari
Debuit, Aritio Emeritam properantibus amplam.
Aritium vulgò Beneuentum dicimus, vnde
Per mare Vlyssæam brevis est traiectus ad urbem.
Matusarum reor esse amnis quod Suboris vnda
Alluit oppidulum, Sori modo nomine ponis
Nobile, Romani vestigia tramitis alto
Aggere, & inuentis seruans per rura columnis.
Sed collapsa iacent veterum monumenta ruinis
Obruta perpetuis, dumisq; & sentibus altis
Obsita, contractisq; notis, & torrida flammis.
Multa tamen noster Resendius abdita profert
In lucem, & vigili vestigans singula cura,
Antiquum decus, & prisca tibi reddit honores
Lysiadum gens clara, viro quam debita tanto
Præmia, vix reor exhaustis persolvere arenis
Posse Tagi, aut vectis coo ab littore gemmis.
Sed grauis inuidit fati inclementia coeptis
Resendi præclare tuis, & funere quanuis
Non immaturo raperis, post longa senectæ
Tempora, & exactos seclis melioribus annos:
Attamen & patriæ, & charis lugendus amicis
Semper eris, mihi præsertim, qui principis olim
Henrici iussu, & precibus, tua scripta lituris
Illita, & extremam limæ poscentia curam
Excepi, ne tot frustra perijsse labores
Ingemeret studiosa cohors, cui voluere curæ est,
Antiquam gentis seriem, monumentaq; nostræ.
Sed quis Apellæ Veneris depingere vultum
Audeat, atq; rudi tabulam contingere dextra?
Difficile est, fateor, spem tantam haud fallere vulgò

De

De te conceptam, longè cum viribus impar
Ingenij, tanta vi ponderis ipse fatiscam.
Si tamen annuerint nostris pia numina votis,
Quid patriæ pietas, chari quid possit amici
Verus amor, (nobis maneat modo vita superstes)
Ostendent tua scripta, meo seruata labore.

C 4

DE

DE AENEO SERPENTE

aquam ore eiaculante in hortis Michae-
lis Cabedij senatoris regij & ciui-
tatis Olisiponenſis guber-
nandæ III viri mihi
multis nomini-
bus coniun-
ctiſſimi.

DE

Rboris amplexu iuſſit me docta Cabedi
Cura frui, & liquidis ora rigauit aquis.
Sic neq; frigoribus, nimio nec lædor ab æſtu,
Grataq; ſunt omni hæc tempore rura mihi.

¶ Aliud.

N Villæ hinc inſidiæ, greſſum quid contrahis hoſpes?
Tactaq; ſunt ſubito cur tibi corda metu:
Me licet erecto minitantem vulnera collo,
Finxerit artificis ingeniola manus:
Eripuit tamen ingenium, viresq; nocendi,
Fundere & innocuas gutture iuſſit aquas.

¶ Aliud.

P Eruigil Hesperidum vetitis errabat in hortis,
Inq; omni ſerpens arbore terror erat.
Fundit inexhausto noſter tibi gutture lymphas,
Lætâq; foecundis imbribus arua rigat.
Illic dura graui crepitabat ſilua metallo,
Malâq; ditabant ambitioſa nemus.
Hinc faciles tibi ruris opes, hinc mitia poma,
Hinc licet intrepida pocula ferre manu.

¶ EX

EX GRÆCIS EPITAPHIUM

foeminae cuiusdam in modum dialogi.

Q uod nomen tibi, quæ latitas ſub marmore? Præxo.
Quo patre? Callitele. qua patria orta? Samo.
Cuius ſponſa? viri, cui me iunxere parentes.
Quæ mortem inuexit cauſa? Puerperium.
Quod vitæ ſpatium? Iuſtris ſi quatuor, annos
Addideris binos, hæc mihi meta fuit.
Anne etiam dulci raperis ſine prole? reliqui
Filiolum trimum, nomine Callitelem.
Crefcat, & optatos foeliciter exigat annos.
Et tibi dent ſuperi proſpera cuncta precor.

¶ HECTORIS TROIANI EPITA-
phium ex græcis,

V rna patrem, patriamq; refer, nomenq; ſepulti:
His genus, & cauſam funeris adijcito.
Huic Priamus pater eſt, domus Ilion, Hectora dicunt.
Pro patriæ pugnans mœnibus occubuit.

¶ IN LAUDEM BALNEI EX GRÆCIS.

L Otophagos haud eſt vatum mentita priorum
Fabula, nam faciunt balneola iſta fidem.
Si quis enim ſemel hinc liquida ſe aſperſerit vnda,
Non patris, aut patriæ languet amore ſuæ.

¶ IN FOEMINAM SPARTANAM
ex græcis.

D Vm genitrix, medios quos ipſa immiſerat hoſtes,
Octo vno natos conderet in tumulo.
Haud fundens lacrymas, gemitum ue in funere, ſolum
Dixit, Io, hæc peperit pignora Spartæ tibi.

¶ EPI

¶ EPITAPHIVM CVIVSDAM
ex græcis.

NE mea qui transis, accuses fata viator,
Nil etiam moriens dignum habeo lacrymis.
Natorum liqui natos, æqueua mihi vxor
Vna fuit, naras tres thalamo pepigi.
Ex quibus ipse sinu gestavi sæpe nepotes,
Nullum ægrum, nullum luximus exanimem.
Quorum opera illæsus, dum somnus blanda foueret
Lumina, sum sedes missus ad Elyfias.

¶ IN PVGILES EX GRÆCIS.

Hic qui nunc pugil est insignis Olympicus, olim
Auriculas, nasum, mentum, oculos habuit.
At postquam factus pugil est, hæc perdidit armis,
Et bona deffuncti nulla parentis habet.
Namq; eius certat dum frater imagine, iudex
Dissimilem, atq; alium credidit esse virum.

¶ Aliud.

Est tibi Apollophanes par cribro, imisq; papyri
Partibus, exedit quas pigra blatta caput.
Formicæq; foraminibus, lyricisq; figuris,
Lydia quas olim, quas habuere Phryges.
Nunc ergo intrepidè nudum caput obijce ferro,
Haud vllum inueniet iam noua plaga locum.

¶ PRO FORIBVS XENODOCHII
ex græcis.

Charus vterq; mihi ciuisq;, hospesq;, rogare
Vnde: quis; aut cuias; lex vetat hospitijs.

¶ AD SERENISSIMVM PRINCIPEM
subalpinæ regionis Carolum Emmanuelem cum ei
tabellas expunctorias & alia munuscula dono
mitterem anno M.D.LXXVIII.

Ccipe nunc vacuas princeps auguste tabellas
Pignus amicitia, mnemosynonq; meæ.
Forfitan & scriptas (faueât modo numina coeptis),
Accipies, & te pagina nostra canet.
Inuidaq; heu quoniam rapuerunt fata Sebastum,
Dulce decus musæ, præsidiumq; meæ.

Tu mihi Mæcenas, & eris mihi Carole Cæsar,
Seruiet & laudi nostra Thalia tuæ.
Interea magni vestigia celsa parentis
Ingredere, atq; atatum fortia facta refer.

¶ CARMINA VLTIMA DIO-
nylij de situ orbis à me latine
reddita.

Tot nempe insignes populos latissima tellus
Continet, ast alij innumeri sunt nomina quorum
Scire, nec humani est facti, nec dicere promptum:
Sed soli fas nosse deo, cui cuncta volenti
Perfecisse datur, qui prima exordia mundi
Componens more artificis, pugnancia soluit
Semina, distinxitq; suis elementa figuris.
Ille maris monstravit iter, pelagicq; negatas
Scire vias, secuitq; cauis liquida æquora velis.
Vnde tot humanæ manarent commoda vitæ.
Sidera quin etiam cœli partitus in omnes
Ipse plagas quibus arbitrium terræq; marisq;
Sorte datum, propriasq; habeant vt singula formas.

Vnde

¶ AD

Vnde fit, vt varijs colluceat ignibus æther,
Nec facies eadem sit stellis omnibus, album
Sed raferant aliæ radijs, reddantq; colorem,
Hæc nigris maculis obtusior, illa rubenti
Lumine flammiferos subfunditur aurea vultus.
Vtq; inter se se variant, sic turbine cæco
Fluctuat, incertis & casibus anxia vita.
At tu terra vale, seu longè disita ponto,
Seu pelago vicina iaces, seu cingeris vndis
Vndique. vos fluuij, uos Oceanitides auræ,
Littoraq; & liquidi fontes, saltusq; valete.
Iam maris vndosi vastum percurremus æquor,
Vidimus & clausos dubia tellure recessus.
Restat vt à superis pro carmine præmia nobis
Proueniant, erit ipse deus mihi maxima merces.

IN QVIBVS LOCIS IPSE
degere cupiam.

Sint hiberna mihi dilectæ prædia villæ,
Cetobris æstiuo tempore certa quies.
Fœlices Eboræ campos, adamataq; nobis
Autumnus primis mœni a reddat aquis.
Vere nouo liceat diuersas visere terras,
Et loca Romanis olim habitata viris.
Plurima quæ nostra sunt in regione, vetustis
Quæ passim ostentant marmora scripta notis.
Hæc mihi si tribuant superi, non Lydia sceptrum
Optarim, aut Tyrij Pygmalionis opes.

IN PIGRVM EX GRÆCIS.

Siluanus geminos natos, somnumq; merumq;
Diligit, amplexu perpetuoq; fouet.
Præ quibus & fidôs demens contemnit amicos,
Deserit & Phœbi, Pieridumq; chorum.

Horum

Horum alter largo patrem, dulciq; liquore
Implet, in exhâstis exhilarans cyathis.
Mollibus in stratis alter, thalamoq; iacentem
Detinet, & blando membra sopore grauat.

EPITAPHIVM CHRISTOPHORI

phori Gamij qui in Æthiopia supra
Ægyptum pugnando
occubuit.

Eoi domitor genuit me Gamius orbis,
Sed non virtuti fama paterna satis.
Me iuuenem patrijs pugnans vidit in armis
India, cum fratri paruit illa meo.
Vnde per ignotas gentes, cum milite, rubrum
Trans mare, christicolis missus in auxilium.
Æthyopum populos Christi, qui numen adorant,
Quiq; bibunt fontes inclyte Nile tuos:
Eripui Turcis, Arabumq; tyrannide pulsa,
Restitui regi regna paterna pio.
Mox vbi clara tuli deuicto ex hoste trophæa,
Cæsâq; sunt parua millia multa manu.
Occubui multis confossus pectora telis
Sed bene quod comites non cecidêre mei.
Cætera cognosces ex hostibus, illa licebat
De se Christophoro dicere, plura nefas.

D

semistis

CAROLO EMMANVELI POTEN-
tissimo Allobrogum duci Iacobus Mence-
tius Vasconcellus perpetuam foelici-
tatem exoptat.

On patitur meus erga te amor dux præstantissime,
tam diuturnum silentium, tamq̃ obfirmatam scri-
bendi verecundiam, hec tuo in Hispaniam aduentu
non interrumpi. Quauis enim post obitum inui-
ctissimi ducis Emmanuelis Philiberti patris tui, qui
me summa benevolentia prosequutus fuerat, ita ani-
mum despondi, vt crederem nihil iam accidere posse, quod concep-
tum à me dolorem aliqua ex parte mitigaret. Perlata tamen nunc
ad nos auspiciatissimi coniugij tui fama, animum resumpsi, & ali-
quid ad te literarum dare constitui, quibus tibi gratulari, & obor-
tam ex tam iucundo nuncio lætitiã significare possem. Gratu-
lor itaq̃ tibi dux serenissime, & verè, atq̃ ex animo gratulor, idq̃
multis de causis, sed præcipuè, quod hæc mea gratulatio cum toti-
us reipublicæ christianæ gaudio coniuncta est. Nulla enim natio,
nulla gens reperietur, quæ modo nomini Christiano faueat, quæ
ex his nuptijs non summum gaudium percipiat. Vendicat sibi pri-
mas partes, iure quodam suo huius gratulationis, & publicæ læti-
tiæ, foelix illa subalpina ora, quæ te aluit, & nobilissima Allobro-
gum gens tua: sed non cedit illi vnanimis totius Galliæ, atq̃ Ita-
liæ, in te amando, colendo, obseruandoq̃ consensus. Quorum
omnium studia, & alacritatem superare contendunt Hispaniæ, tui
visendi incredibili quodam amore succensæ. ô beatum, foelicemq̃
principem, quem totius orbis delicias merito dicere, & prædicare
possumus. ô faustas, fortunatasq̃ nuptias, quas vniuersa christia-
na respublica celebrare gratulabunda gestit. ô verè sapientem, &
immortali gloria dignum Philippum regem, qui cum sangui-
nis necessitudine tibi sit coniunctissimus, coniunctior esse voluit
hoc tam arcto affinitatis vinculo. In quo & amor erga te suo verè
paterno, & omnium bonorum votis, atq̃ expectationi satisfecit.
Quicumq̃ enim rempublicam saluam, & incolumem cupiunt, ar-
ctissimas

ctissimas inter christianos principes necessitudines contrahi, fir-
missima foedera, & inuiolabiles amicitias conciliari desiderant, vt
eo firmissimo propugnaculo, communium hostium rabies contun-
di, debilitariq̃ possit. Igitur ipsi reipub. gratulandum, quæ per
te voti sui compos effecta, videt christianos principes ex diuersis
orbis partibus, in vnum locum conuenire, non vt odijs certent, aut
armis decernant, sed vt sanctissimo foedere coniungantur. Videt
illa ex vna parte, tibi obuiam euntem Philippum regem, vnã cum
dulcissima filia Catharina, sponsa tua, secum ducentem totius au-
læ, & Hispanæ nobilitatis florem. Ex altera parte, te aduenientem
conspicit, cum lectissima tuorum manu, & ornatissimo cœtu, in
quo complures viri, sanguinis claritate, opum magnitudine, atq̃
omnium virtutum ornamentis insignes eminent. Quis nõ gestiat
tam celebri pompæ immisceri? Quis talem Hymenæum absens
decantari sustineat? Quis non properet, etiam si longo terrarum
interuallo disiunctus sit, vt te præsens videre, & salutare queat?
Quod ipse libentissimè fecissem, & velis, ac remis, vt aiunt, ad te
venire contendissem, si per ætatem, & valetudinem mihi licuisset.
Sed quoniam mihi eam foelicitatem non æqua fors inuidet, hos a-
dolescentes consanguineos meos ad te mitto, vt tibi meo nomine,
coram gratulari, & tuo iucundissimo conspectu frui possint. Eos
autem tibi multis verbis commendarem, nisi vererer, nimis
commendandi studio, aliquid de tua pristina in me v-
luntate dubitasse, nonnullis videri posse. Deus

opt. max. dux serenissime, te rei-
pub. christianæ saluum, &
incolumem perpetuo
seruet. Eboræ

menfe
Aprilis
1585.

D 1

GILLVS.

ILLVSTRISSIMO ET RE-

uerendissimo D. Mathæo Con-
tarello S. R. E. Cardinali Ia-
cobus Menœtius Vas-
concellus
S. P. D.

Incredibili lætitia sum affectus, cum te in Cardinalium numerum adscriptum, & ad amplissimam istam dignitatem euectum esse intellexi, quam tuis meritis, tuæq; virtuti deberi omnes intelligunt, quicumq; sibi persuadent, nullum esse tam amplum honoris gradum, qui viris industrijs, sapientibus, & rerum experientia claris, ac de repub. christiana benemeritis non debeat. Quare tibi gratulor, non tam quòd is tibi honos obuenerit, qui semper maximus est habitus, quam quòd eum virtute, prudentia, industria, & summa in sacrosanctam sedem Apostolicam fide sis consequutus. Ea enim vera sunt præmia, quæ vitæ integritati, & exhaustis pro reipub. salute laboribus, non autem fortunæ debentur. Sæpe enim accidere videmus, ut in casu aliquo, non autem vera virtute subnixi, ad dignitatum summam, atque etiam ad regiam potentiam euehantur, mutato repente rerum statu, & cessante inani popularis auræ flatu, in maximas calamitates præcipites deuoluantur. Quod his contingere minimè solet, qui ad iuuandos mortales nati, in sola virtute, & honestis disciplinis spem suam collocant. In quos nullum ius habet temporum vicissitudo, neque humanarum rerum inconstantia. Quocumque enim fors cadat, perpetuò stabiles, & suorum honorum securi permanent: velut ex alto cernentes aliorum miseranda naufragia. Meritò igitur summum pontificem Gregorium quis laudauerit, qui fidem tuam, & industriam, cæterasq; animi virtutes, primùm amplissimo Datarij munere, nunc verò tam excelso honoris fastigio dignas iudicauerit. Quod iam diu meus præfagibat animus. præfagibat dixi: imo si memoria tenes, cum apud me olim diuer-

tisses,

tisses, tibi hinc proficiscenti, dexteram tuam prensans, constantissimè asserui. Vnde te facile intelligere potuisse credo, quale fuerit nostrum de tua virtute perpetuò iudicium: atque etiam modò me quoquè tacente, minimè puto dubitare, nemini ex amplissima ista tua dignitate, maius gaudium contigisse, quam mihi. Quæ vt tibi fausta, atque diuturna sit, vehementer cupio.

Vale Eboræ quar-
to Kalen.

Octobr.

1581.

(..)

D 3

ILLVS

ILLVSTRI ET ADMODVM

reuerendo domino Iacobo Menœtio

• Vasconcello Canonico

Elborensi.

Inter dominationis vestrae, quibus mihi de hac noua dignitate, quam in me sanctissimi domini nostri benignitas contulit, peramanter gratulatur, gratissimae mihi fuerunt, non quod animus in me suus ignotus fuisset: sed quod video illam in amore erga me suo perseverare, meique singularem praestare memoriam. Quod se mutuo facere velim sciat. Etsi enim id illi hucusque non sum literarum frequentia testificatus, non defui tamen semper optare, quod & nunc facio, ut occasio mihi detur, qua meam illi beneuolentiam, ac studium probare possim: cui omnia, quae cupit prospera opto, meque illi etiam atque etiam commendo. Romae die v. Kalen. Februarij M.D.LXXXII.

Dominationis Vestrae.

Obsequijs addictissimus
M. Car. S. Stephani.

VLDO-

VLDOVICVS PYRRHVS

Vasconcello suo.

AEpius in laudes raperet mea plectra Thalia
Vasconcelle tuas, magne ni minuisse timeret
Ingenij culpa tenuis, quam auxisse merentes
Maonio pangi plectro, musaque Maronis.
Sed mihi cura domus grauis, & morosa senectus
Apta parum Phoebos, pulchrisque sororibus, obstant,
Ne tua digna alio celebrem praconia seculo,
Orbe alio, & priscis quoque Maenatibus illis.
Adde quod Hippocrates quoque Pergameusque Galenus
Artis praonia proceres, verique magistri,
Quorum castra sequor multis iam miles ab annis,
Te laudare vetant, & nos Helicone laborant
Deturbare sacro, Phoebosque arcere canoro,
Pierosque choro, ne quas tu pectore condis
Virtutes animi egregias, ego promere possim
Carminibus grandiloquo, musis, & Apolline digno.
Attamen, ut mentis quae sit sententia nostrae
Eloquar: Aonides viridi tua tempora lauro
Cinxere, & teneris admorunt vbera labris.
Attica praecipis Sophiae tua pectora Pallas
Imbuit, Arpinas quoque facundissimus ille;
Et pater eloquij, dicendi contulit artem.
Quippe parem inuenias nullum, vix nempe secundum,
Qui conferre pedem valeat, seu carmina culta,
Scribere, seu cupis historias sermone soluto:
Seu terrarum orbem radio describere malis:
Quis rogo te melius terrae, pontique recessus
Eruit e tenebris? alta quae mersa ruina
Tempore deleuit penitus longaeua vetustas.
Quis sacra pontificum melius decreta, patrumque
Rectius explicuit nodos? sacrataque iura?
Quid de stirpe tua referam generose Menœti?

Stemmata qui longo decoras cunabula gentis
Clara tuæ, qua non toto iactantior vlla
Orbe quidem fuerit, tanto pro munere, foelix
Nobilitate tua, sed tu foelicior illa,
Nomine quando tuo est seclis noscenda futuris.
Nam veluti stellas obscurat Luna minores
Lumine clara suo, sic tu dignissime præful
Obtenebras alios animi candore corusco.
Denique nostra tuis vigilando Musa fatiscit
Laudibus, & portum iam quærit anhelata quietum.
Hinc te magnanimus dignatur nosse Sebastus,
Insinuare suam quoque te conatur in aulam,
Vt calamo celebres inuicti gesta sonoro,
Regis, & antiquos disponas ordine fastos
Auspicijs Iacobe tuis, atq; alite fausto.

¶ AD

¶ AD PETRUM SANCIVM
virum virtute, & eruditione
clarum.

Pyrrhus noster amor, tuiq; Sanci
Absentis memor, intimo, pioq;
In te pectore nemini secundus.
Pyrrhus Castalidum decus sororum,
Pyrrhus Pæonia decorus arte.

Gratam nomine mi tuo salutem
Reddens, dulciloquum simul venustè
A te compositum obtulit poema.
Quo vix dulcius, elegantius uè
Quicquam pa. vel queant Camœnæ.
Nam dilem. hira sic figuris
Exornata nitens arte mira
Eois rutilat monile baccis
Distinctum, aut viridi hinc & inde gemma.
Rebus consona verba sponte manant:
Queis tantus ruis, vt fluente vena,
Admiscens Latio Atticos lepores,
In morem rapidi vagæris amnis,
Imbres cum bibit, & niues solutas.
Vnum sed queror, & subinde damno.
In tam splendidulis, venustulisq;
Sanci versiculis: quod infacetum
Seclum hoc, insipientesq; & inuenustum
Laudant, quod meritis tuis referre
Nescit præmia digna, nec disertis
Secernit stupidos, & imperitos.

¶ DB

¶ DE NATALI SVO DIE, A

qui Kalendis Maij
contigit.

S Alue læta dies, qua primum luminis auras
Hauimus, & vitæ sumpsimus auspiciū.
Pulchra dies toto qua nulla est pulchrior anno,
Diurum gemino fulta patrociniū.
Sis foelix, & fausta mihi, multosq; per annos
Maiori semper lætitia redeas.
Per te læta vires tellus, & lucidus æther
Ridet, blandisonis luxurians Zephyris.
Frigora mitescunt, placidum silet æquor, & auræ
Leniter impellunt linthea Threiciæ.
Gramine rura virent, & gemmea prata colo.
Mille trahunt, montes frondea silua teg...
Dulce susurrat auis, ludunt in vallibus agni,
Agit edunt læta per arua boues,
Læta get rerum facies, animosq; iacentes
Excitat, & curas mœstitiamq; fugat.
O me foelicem, nasci cui contigit illo
Tempore, quo nullum pulchrius annus habet.
Sed verè est foelix sapiens, qui tempora vitæ
Dirigit ad summi numinis obsequium.

¶ DE VSV DIVITIARVM

ex græcis.

V Tere diuitijs tanquam moriturus, eisdem
Parce, velut vitæ sit mora longa tuæ.
Ille sapit verè, qui cum hæc cognouerit, æquum
Inter vtrumq; potest constituisse modum.